

**EKONOMI
HÖGSKOLAN**
Lunds universitet

Kandidatuppsats
FEK 582
Januari 2007

Revisionens betydelse i småföretag

Författare

David Dorkhan 810210-0552
Carl-Henrik Nyström 810518-2599
Malin Ohlsson 850807

Handledare

Erling Green
Carl-Michael Unger

Förord

För tio veckor sedan kände vi inte varandra. Nu sitter vi här med en färdig uppsats i våra händer. Vägen hit har varit kantad med en hel del problem och svårigheter. Vi har suttit över många koppar kaffe och betvivlat att uppsatsen någonsin skulle kunna bli färdig. Samtidigt har vi även fått uppleva många skratt och oförglömliga stunder tillsammans.

För att kunna genomföra denna utredning har vi fått ett enormt stöd från många människor. Först och främst vill vi tacka våra handledare, Erling Green och Carl-Michael Unger, som har guidat oss genom snårskogen av all formalia. Vi vill även rikta ett stort tack till de revisorer, småföretagare och banktjänstemän som inte bara ställt upp på våra intervjuer utan även gett oss råd och information för att förbättra uppsatsarbetet. Sist, men inte minst, vill vi även tacka de familjemedlemmar och vänner som hjälpt oss att korrekturläsa uppsatsen och på så sätt ytterligare förbättra den fullbordade produkten. Tack!

Lund den 14 januari 2007

David Dorkhan

Carl-Henrik Nyström

Malin Ohlsson

Sammanfattning

Uppsatsens titel:	Revisionens betydelse i småföretag
Seminariedatum:	2007-01-17
Ämne/kurs:	Kandidatseminarium, FEK 582, 10 p
Författare:	David Dorkhan, Carl-Henrik Nyström och Malin Ohlsson
Handledare:	Erling Green och Carl-Michael Unger
Nyckelord:	Revisor, revision, revisionsplikt, småföretag, banker, revisionsbyråer, intressenter, förenklingsregler för småföretag.
Syfte:	Syftet med uppsatsen är att ta reda på vad revisorer, småföretagare, banker och en redovisningskonsult anser om betydelsen av revision och revisorer i småföretag, samt koppla det till revisionspliktens existens.
Metod:	För att uppnå vårt syfte har vi valt att göra personliga intervjuer med revisorer, småföretagare, banktjänstemän och en redovisningskonsult. Intervjuerna har utförts på respondenternas arbetsplats. Vi har även tagit del av litteratur inom området, bland annat artiklar från tidningen <i>Balans</i> och tidigare gjorda uppsatser.
Teoretiskt perspektiv:	I teorin har vi tagit upp vad som präglar revisorns vardag och de regler och normer som revisorn måste rätta sig efter. Detta arbete förankrar det som revisorn erbjuder dess intressenter.
Empiri:	Empirin utgörs av frågor och svar som vi har erhållit från fyra revisorer, tre banker, en redovisningskonsult och fyra småföretag.
Slutsatser:	Åsikterna om revisionsplikten går visserligen isär mellan respondenterna men de är alla överens om att revisorerna är viktiga för ett företags framgångar, både internt och externt. Internt fungerar revisorn som en rådgivare till företagen och förmedlar betydelsefull kunskap. Revisionen ger även en kvalitetsstämpel för externa intressenter, som betyder att de kan lita på den information företagen mälklar i sina rapporter.

Abstract

- Title:** The significance of audits in small companies
- Seminar date:** 2007-01-17
- Course:** Bachelor's thesis in Business Administration, FEK 582, 10 Swedish credits (15 ECTS)
- Authors:** David Dorkhan, Carl-Henrik Nyström and Malin Ohlsson
- Advisor:** Erling Green and Carl-Michael Unger
- Keywords:** Auditor, audit, statutory audit, small companies, banks, accounting firms, interested parties, simplified rules for small companies.
- Purpose:** The purpose of this essay is to find out what auditors, small company owners, banks, and account consultants think of the importance of audits and auditors in small companies, furthermore connecting this to the existence of statutory audit.
- Methodology:** To reach our purpose, we have chosen to do personal interviews with auditors, small company owners, bankers and an account consultant. The interviews have taken place at the respondents' workplaces. We have also taken a piece of the literature within the area of work, e.g. articles from the periodical Balans and earlier completed papers.
- Theoretical perspectives:** In the chapter of theory, we have brought into light elements that characterize the auditors' typical weekday, and the rules and standards the auditor have to handle. This work roots in what the auditor offer its interested parties.
- Empirical foundation:** The empirical chapter constitutes of questions and answers we have received from four auditors, three bankers, four small company owners and an account consultant.
- Conclusions:** The opinions from the respondents concerning statutory audit are not completely similar. They all agree that the auditors are very important for the success of a company though, both internally and externally. Internally, the auditor works as an advisor and mediates significant knowledge. The auditor also gives a stamp of quality for external interested parties, which means they can rely on the information in the reports they take part of.

Innehållsförteckning

Förord	2
Sammanfattning	3
Abstract	4
1. Inledning	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Problemdiskussion	10
1.3 Syfte	12
1.4 Avgränsningar	12
2. Metod	14
2.1 Metodologiska överväganden	14
2.1.1 Induktivt eller deduktivt tillvägagångssätt	14
2.1.2 Normativt eller deskriptivt syfte	14
2.1.3 Kvantitativ eller kvalitativ undersökningsmetod	15
2.2 Intervjuer	15
2.2.1 Varför kvalitativa semistrukturerade intervjuer?	16
2.2.2 Utformning av intervjuguider	17
2.2.3 Val av respondenter	18
2.2.4 Tillvägagångssätt	19
2.2.5 Alternativ till intervjuer	19
2.3 Skriftliga källor	20
2.3.1 Källkritik	21
2.4 Bedömning av rapportens kvalitet	21
2.4.1 Trovärdighet	21
2.4.2 Äkthet	23
3. Teori	24
3.1 Revisorn	24
3.1.1 Förväntningarna på revisorn framöver	25
3.2 Varför behövs revision?	25
3.3 Revisorns uppgifter	26
3.3.1 God sed	28
3.3.2 Rättvisande bild	28

3.3.3 God redovisningssed	29
3.4 Intressentmodellen	29
3.5 Förenklingar för mindre aktiebolag – K2	31
3.6 Den slojade revisionsplikten i Danmark	33
4. Empiri	35
4.1 Vad tycker revisorerna?	35
4.1.1 Svar från revisor A	35
4.1.2 Svar från revisor B	38
4.1.3 Svar från revisor C	40
4.1.4 Svar från revisor D	42
4.1.5 En jämförelse mellan revisorernas svar	44
4.1.5.1 Den interna styrningen	44
4.1.5.2 En korrekt årsredovisning	45
4.1.5.3 Betydelsen av att anlita en revisor	45
4.1.5.4 Uppfattningen om revisionsplikten	45
4.1.5.5 Konsekvenser vid ett borttagande av revisionsplikten	46
4.1.5.6 Tjänsterna revisionsbolagen erbjuder	46
4.2 Vad tycker en redovisningskonsult?	46
4.2.1 Svar från redovisningskonsulten	46
4.2.2 Vad säger revisorerna om redovisningskonsulten?	49
4.3 Vad tycker småföretagarna?	49
4.3.1 Svar från småföretagare A	49
4.3.2 Svar från småföretagare B	51
4.3.3 Svar från småföretagare C	52
4.3.4 Svar från småföretagare D	53
4.3.5 En jämförelse mellan småföretagarnas svar	54
4.3.5.1 Revisionens betydelse för företagen	55
4.3.5.2 Åsikter om revisionsplikten	55
4.3.5.3 Konsekvenser vid ett borttagande av revisionsplikten	55
4.3.5.4 Tjänster småföretagen får hjälp med	55
4.4 Vad tycker bankerna?	55

4.4.1 Svar från banktjänsteman A	55
4.4.2 Svar från banktjänsteman B	58
4.4.3 Svar från banktjänsteman C	60
4.4.4 En jämförelse mellan banktjänstemännens svar	62
5. Analys	64
5.1 Kommentarer till intervjuerna	64
5.2 En jämförelse mellan revisorernas och småföretagarnas åsikter	65
5.2.1 Revisorns betydelse för ekonomistyrning	65
5.2.2 Revisionens betydelse för årsredovisningen	66
5.2.3 Revisionens möjligheter att höja ett företags värde	66
5.2.4 Revisionspliktens existens	67
5.2.5 Revisorns arbetsuppgifter	68
5.3 En jämförelse mellan revisorernas och redovisningskonsultens åsikter	69
5.4 Bankernas inställning	71
5.5 Erfarenheter från Danmark	72
5.6 För vem är revisionen värdefull?	72
6. Slutsatser	74
7. Förslag till vidare studier	75
8. Källförteckning	76

Bilaga 1: Intervjuguide revisionsbyråer/redovisningskonsult

Bilaga 2: Intervjuguide småföretag

Bilaga 3: Intervjuguide banker

Bilaga 4: Sammanfattning revisorer

Bilaga 5: Sammanfattning småföretagare

Bilaga 6: Sammanfattning banker

1. Inledning

I detta avsnitt vill vi ge läsaren en bakgrund kring det aktuella ämnet och väcka intresse för fortsatt läsning. Vi redogör också vårt syfte och den tankegång som ligger till bakgrund för detta. För att redan inledningsvis klargöra var vår fokusering ligger, anger vi även den avgränsning som är basen i det fortsatta arbetet.

1.1 Bakgrund

Revision har tillämpats i Sverige sedan 1600-talet (Sillén). I aktiebolagslagen lagstodgades revision för aktiebolag år 1895, dock med en annan innebörd då jämfört med nu. Under 1900-talet har revisionen utvecklats och vuxit fram till vad den är idag. (Norberg & Thorell s. 15) Dagens regler kring hur revisionen ska fungera behandlas dels i aktiebolagslagens nionde kapitel och dels i revisionslagen. I revisionslagen anges vilka som ska ha revision och de grundläggande reglerna för detta. Mer specifika regler för hur revisionen ska se ut i aktiebolag finns nertecknade i aktiebolagslagen.

Huvudparten av EU:s medlemsländer har valt att avskaffa revisionsplikten för små företag av den anledning att EU i sitt fjärde bolagsdirektiv från 1978 har gett dispens till små företag beträffande revisionsplikten. Bolagsdirektivet förespråkar revision men menar att de allra minsta företagen bör undantas från det. (www.eur-lex.europa.eu, 061212) Sverige är sedan 1995 medlem i EU. Trots att anpassningar har gjorts för att harmonisera redovisnings- och revisionsregler med övriga EU-länder har Sverige valt att inte följa de rekommendationer som det fjärde bolagsdirektivet anger. (Bisgaard, s. 27-28) Alla ursprungliga EU-länder, förutom de nordiska länderna, valde att tillämpa direktivet och avskaffade revisionsplikten för de minsta företagen (Norberg & Thorell, s. 12-13). Nu har även Danmark och Finland valt att slopa revisionsplikten vilket innebär att Sverige, tillsammans med Malta, är de enda länderna i EU som fortfarande har revisionsplikt. (www.ff.se, 070109)

Till följd av EU:s fjärde bolagsdirektiv genomfördes i England ett avskaffande av revisionsplikten för små företag 1993. Sedan dess har landet stegvis höjt gränsvärdena tre gånger och nu gäller den högsta tillåtna gränsen i EU. Motiveringen till att ta bort den tvingande revisionen i England har varit att nyttan av revision inte ansetts uppnå de kostnader

den medför. Situationen i England anses vara en god förebild för Sveriges utveckling om man väljer att avskaffa revisionsplikten. (Norberg & Thorell, s. 25-31)

Att även Danmark har valt att avskaffa revisionsplikten är ett viktigt steg för Sveriges utveckling. Mer om revisionsplikten i Danmark kommer att diskuteras i metoden. Det är dock viktigt att poängtera att de länder som tidigare tillsammans med Sverige valt att behålla revisionsplikten, exempelvis Danmark, nu följer den europeiska utvecklingen.

Sedan de borgerliga partierna kom till makten i oktober 2006 har debatten kring revisionsplikten tilltagit då de borgerliga är för ett avskaffande. Den nya regeringen har lagt fram en budgetproposition där de konstaterar att revisionsplikten bör slopas. Motiveringen är att underlätta för de mindre företagen och att det ska bli mer lönsamt att vara småföretagare. Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin menar ändå att revisorerna är viktiga rådgivare som är till stor hjälp med sina erfarenheter. (Precht, s. 21)

Revisionsplikten för små företag gäller alltså fortfarande i Sverige men de senaste åren har debatter uppkommit angående om revisionsplikten verkligen är nödvändig för mindre bolag. Med utgångspunkt i bakgrunden kring revisionens historiska utveckling är det även viktigt att titta på den diskussion som förts kring revisionspliktens existens i Sverige. Nedan följer en del av debatten och de argument som tagits upp för och emot revisionsplikten.

I mars 2005 publicerades, på uppdrag av Svenskt Näringsliv, en rapport av professorerna Claes Norberg och Per Thorell. De konstaterar, efter en rad argument, att revisionsplikten bör avskaffas. De menar att ”det saknas tillräckligt starka bevis för att hävda revisionspliktens fördelar gentemot dess kostnader” (Norberg & Thorell, s. 7). Det är samhället som tjänar på en lagstadgad revision medan ägare och bolagsledning inte har någon nytta av revisionsplikten. Att istället ha revision på frivillig väg är den bästa lösningen, enligt professorerna. (Norberg & Thorell)

I *Dagens Industri* har skattejuristen Kerstin Nyquist och redovisningsexperten Carl-Gustaf Burén kommenterat rapporten från Svenskt Näringsliv. De håller med om att revisionsplikten bör avskaffas och radar upp ett antal argument. Nyttan av revision överstiger inte kostnaderna för de minsta bolagen. Det är inte främjande för den internationella konkurrensen då de flesta andra EU-länderna antingen aldrig haft någon revisionsplikt eller har avskaffat den. Det finns

inga bevis att det motverkar ekonomisk brottslighet, de som vill begå brott gör det ändå. Om banker vill ha reviderade årsredovisningar kan de kräva det ändå eller nöja sig med kreditupplysningar. De skriver även: ”För vems skull har vi då tvingande revision för småföretag och vilka är intressenterna? Ägarna och bolagsledningen, som i många mikroföretag är samma person, har givetvis ingen nytta av revisionsplikt. Skulle man vilja ha revision kan man välja det frivilligt.” (www.di.se, 070107)

I en artikel i tidskriften *Balans* framkommer det genom en enkätundersökning, genomförd våren 2006 av Tobias Svanström (Handelshögskolan vid Umeå universitet), att företagen vill behålla revisionsplikten. Undersökningen hade till ändamål, förutom att undersöka vad företagen ansåg om revisionsplikten, att ta reda på vilket förhållande företagen hade till revisionskostnaderna och nyttan av revisionen. Resultatet av studien var att inget stödjer uppfattningen om att företag i allmänhet är emot revisionsplikten. Revisionsplikten förefaller varken vara en ekonomisk börda eller att tidsåtgången är något större problem för företagen. Tre fjärdedelar av samtliga företag tycker att de har nytta av revisionsplikten, endast 16 procent anser att de inte har det. Dessutom skulle 77 procent välja revision trots att det inte skulle vara plikt att anlita revisor. (Svanström, s. 29-31)

Ett annat inslag i diskussionen kring revisionsplikten är de uppsatser som skrivits runt om i landet. Många av uppsatserna som skrivits berör konsekvenser av revisionsplikten och olika intressenters ställningstagande i frågan. Bland annat har en grupp studenter från Kristianstad undersökt vinnare och förlorare av revisionspliktens slopande. De har kommit fram till att vinnarna är stora redovisningsbyråer medan mindre revisionsbyråer är förlorarna. De konstaterar att det kommer att ske en omfördelning mellan branscherna. (Hasselberg m.fl.) På handelshögskolan vid Göteborgs universitet har en annan grupp tittat på hur de små aktiebolagen ser på revisionsplikten. Deras slutsats var att mikrobolagen var mer negativa än andra bolag och att de som vill behålla revisionsplikten är de som har en god kontakt till sin revisor. (Bjälkemo m.fl.)

1.2 Problemdiskussion

Då världen runt omkring oss har avskaffat revisionsplikten den senaste tiden är detta ämne också högaktuellt för Sverige. Det har därför under den senaste tiden skrivits och debatterats en hel del i frågan. En del av denna debatt finns redovisad i styckena ovan. Bland den

information vi har tagit del av ligger dock mycket fokus på vad och hur andra länder har gjort, hur stora kostnader revisionen belastar småföretagen med och konsekvenser av revisionsplikts slopande. Vi saknar den del som rör vad revisorerna faktiskt gör för företagen. Revision har funnits i Sverige under en lång tid och vi tycks klamra oss fast vid revisionsplikten trots att omvärlden avskaffar den. Då måste det väl finnas något värde i att ha den kvar, eller? Revisorn bör bidra med något som gör att företagen faktiskt har ett behov av dem.

Det förekommer alltså oenighet om värdet av revision. I Dagens Industri kommer Kerstin Nyquist och Carl-Gustav Burén fram till att ägarna och bolagsledningen inte har någon nytta av revisionsplikt. I den undersökning som Tobias Svanström har gjort når han slutsatsen att tre fjärdedelar av de tillfrågade företagen anser sig ha nytta av revisionsplikten. Det finns alltså motstridiga argument för revisionens betydelse. Vi vill, utifrån en egen undersökning, ta reda på vad ett antal olika intressenter anser om revisorns och revisionens betydelse.

En annan viktig ståndpunkt gäller vad revisorn och revisionen faktiskt har för uppgifter. I aktiebolagslagen finns definierat vad en revisor ska göra. Utifrån de rapporter och artiklar vi tagit del av tycks revisorns medverkan i företagen innebära så mycket mer än den granskande funktionen. Frågan är vad revisorn egentligen gör och vilka delar som är värdefulla för småföretagen.

Med utgångspunkt i frågan kring revisionsplikts existens avser vi att titta närmare på vad revisionen har för betydelse i svenska småföretag. Vi vill belysa ämnet utifrån hur företagen påverkas utan revision och vad revisorn bidrar med som man i fortsättningen då måste klara av själv. Huvudfrågan gäller alltså inte revisionsplikts existens, utan snarare vad revisorn faktiskt gör för företagen. En naturlig del av detta innebär dock en koppling till revisionens avskaffande.

Med en extra betoning på värdet och med fokus på den betydelse som finns i revisorns kunskaper gentemot företaget kommer vi fram till följande frågeställningar:

- Hur stor betydelse har revisorerna och revisionsarbetet för ett småföretags framgångar och hur kan de påverka ett småföretags värde?
- För vem är revisionen värdefull?
- Hur påverkas småföretagen om revisionsplikten avskaffas?

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att ta reda på vad revisorer, småföretagare, banker och en redovisningskonsult anser om betydelsen av revision och revisorer i småföretag, samt koppla det till revisionspliktens existens.

1.4 Avgränsningar

Det finns oändligt många vinklar att undersöka revisionens värde utifrån. Likaså kan en diskussion kring revisionspliktens existens och argument för och emot denna göras näst intill outtömlig. För att kunna behandla denna diskussion på ett rimligt och relevant sätt har vi dock valt att avgränsa oss till ett antal intressenter. Dessa intressenter anser vi kommer att påverkas mest av ett beslut om att avskaffa revisionsplikten. Det är grupper som representerar olika sidor av revisionen och som sammantaget på ett bra sätt kan komplettera de olika åsikter som finns kring revisionens vikt. För att kunna diskutera och analysera frågan kring revisionens betydelse i småföretag har vi valt att i denna uppsats undersöka följande grupper:

- Småföretag, som erhåller revisionen.
- Revisorer, som erbjuder revisionen.
- Erfarenheter från Danmark, där revisionsplikten redan har avskaffats.
- Banker, som har användning för revisionen.
- Redovisningskonsulter, som konkurrerar med revisorerna.

Grundtanken var att göra ett flertal intervjuer med dessa grupper. Vi har dock inte haft möjlighet att intervjua samtliga och vissa har endast representerats av en person.

Utgångspunkten vi hade var att göra en jämförelse mellan vad revisionsbolagen och småföretagen anser om betydelsen av revisionsplikt och på så sätt nå två viktiga perspektiv. Under tiden dessa intervjuer gjordes kom dock idéer kring ett tredje perspektiv upp, hur bankerna ser på saken. Det var främst på grund av revisorernas övertygelse, om att bankerna i framtiden kommer att kräva revision för att ge småföretagen lån, som vi såg ett intressant och relevant förhållande vilket var värt att undersöka. Även de intervjuade revisorerna menade på att detta var en intressant infallsvinkel som inte tidigare undersökts. Motivet till intervjun med redovisningskonsulten var att vi ansåg det mycket intressant att ta del av vad en konkurrerande part till revisorerna tyckte. Erfarenheter från den danska sidan har vi dock tagit

del av genom redan existerande fakta, framför allt på grund av tidsbrist men även för att relevant information redan fanns tillgänglig.

2. Metod

I metoden ämnar vi beskriva hur vi gått tillväga för att samla data för det aktuella ämnet. Vi förklarar även varför vi valt nämnda handlingssätt och varför vi valt bort övriga alternativ. Slutligen beskriver vi på vilka sätt vi förhållit oss kritiska till källorna.

2.1 Metodologiska överväganden

2.1.1 Induktivt eller deduktivt tillvägagångssätt

Vi kommer att använda både induktiv och deduktiv metod för att komma fram till våra slutsatser. Uppsatsen kommer att utgå från deduktion, det vill säga att utgångspunkten är ett antal befintliga teorier som vi undersöker närmare. Ämnet som det redan finns undersökningar gjorda kring är frågan gällande revisionspliktens existens i småföretag. Sedan väljer vi ut en del frågeställningar kring detta ämne som vi vill granska. Våra frågeställningar berör revisionens betydelse i småföretag och vad revisorn kan hjälpa företagen med. Vi samlar in data kring frågorna för att nå fram till ett resultat. Detta görs dels genom intervjuer och dels genom redan existerande dokument (se mer nedan).

Sedan kommer det mer induktiva förhållningssättet att spela större roll. Detta innebär att man utgår från empirin för att bygga upp nya teorier. Efter att vi samlat in all relevant data kommer vi, via en diskussion, fram till ett resultat. Resultatet diskuteras sedan i förhållande till de frågeställningar vi i inledningen skapade. De slutsatser vi avslutningsvis når fram till bildar en ny teori kring ämnet. En teori där vi hoppas kunna bidra med ett intressant inlägg i debatten kring revisionspliktens existens.

2.1.2 Normativt eller deskriptivt syfte

När en avhandling likt denna skrivs finns det två möjliga syften. Det ena är att skapa lösningar för att åstadkomma en förbättring, det normativa syftet. Det andra, deskriptiva syftet innebär att skapa en förklaring eller förståelse för ämnet i fråga. Ett mellanting mellan dessa två finns också, det konstruktiva syftet. Ett konstruktivt syfte byggs på den normativa teorin men med deskriptiva studier i grunden. (Artsberg, s. 23-24)

Vår uppsats är deskriptiv. Vi har för avsikt att genom en analys av teorin och empirin ge förståelse för läsaren vilken betydelse revision har för småföretag. Vårt mål är inte att ge en

lösning till upphävningen av revisionsplikten utan istället ge bättre kunskaper och förståelse för revisorns arbete.

2.1.3 Kvantitativ eller kvalitativ undersökningsmetod

Insamling av data kan göras på antingen ett kvantitativt eller kvalitativt sätt. I grova drag kan det två typerna av forskning skiljas genom att den kvantitativa metoden betonar mätbarhet vid insamling och analys av information, den kvalitativa metoden betonar snarare orden och inte kvantifieringen. (Bryman & Bell, s. 40)

Då vi valt att främst utgå från semistrukturerade intervjuer för att skaffa fram information, blir vår uppsats kvalitativ. I en kvalitativ undersökning vill forskaren förstå hur människor upplever sig själv, sin tillvaro eller sin omgivning. Intresset ligger i hur världen uppfattas av människor, snarare än hur den faktiskt är. Efter att forskaren tagit reda på detta, i vårt fall genom intervjuer, ska insamlad data tolkas. (Lundahl & Skärvad, kap. 10) I denna utredning ligger grunden för intervjuerna i att ta reda på hur de olika grupperna respondenter uppfattar revisionens betydelse, det vill säga hur de uppfattar sig själv eller sin tillvaro. Även en stor del av litteraturen baseras på artiklar där olika personer har haft åsikter och uppfattningar om frågan, därmed är även dessa kvalitativa.

2.2 Intervjuer

Huvudmetoden för datainsamlingen har varit att genomföra semistrukturerade intervjuer. Utgångspunkten för dessa intervjuer var att kunna göra en jämförelse mellan vad revisorer och småföretagare tycker om revisionsplikten och revisorns värde. Under arbetes gång har vi även insett vikten av att intervjua representanter från ett par banker samt en redovisningskonsult.

För att jämförelsen mellan småföretag och revisorer ska kunna analyseras på ett rättvist sätt, har vi valt att göra fyra intervjuer med vardera grupp. Vi har dessutom träffat tre banker och en redovisningskonsult, för att även deras åsikter ska finnas representerade i uppsatsen. Målet med intervjuerna var att nå varje grupp respondenters åsikter kring ämnet, för att kunna analysera detta ur ett mer generellt perspektiv. Vi ansåg därför att kvalitativa, semistrukturerade intervjuer på ett bra sätt kunde täcka den nyfikenhet vi hade angående området kring revisionens betydelse i småföretag.

Att ha en semistrukturerad utgångspunkt vid intervjuerna innebär att vi utgått från tre frågescheman eller så kallade intervjuguider (se bilagor) med nio förutbestämda frågor till varje grupp respondenter. Dessa frågor förbereddes utifrån vad som kunde tänkas vara relevant utifrån våra frågeställningar och som även kunde kopplas till våra teorier. Frågeschemana utgjorde utgångspunkterna vid intervjuerna men på grund av dess semistrukturerade form behövde inte dessa frågor ställas i uppställd ordning. Det fanns även utrymme för andra frågor än de angivna, om det ansågs relevant för intervjun. De oplanerade frågorna kändes mer öppna eftersom de uppstod under intervjuernas gång och ledde fram till mycket intressanta svar från intervjuobjekten.

2.2.1 Varför kvalitativa semistrukturerade intervjuer?

Anledningarna till att vi valde att göra kvalitativa och inte kvantitativa, strukturerade intervjuer var många. En kvalitativ intervju fokuserar mer på respondenternas tankar och åsikter kring ämnet i fråga (Bryman & Bell, s. 361). Dessa åsikter var precis vad vi vill nå fram till med hjälp av intervjuerna. Att lyfta fram respondenternas uppfattningar med strukturerade intervjuer ansåg vi inte kunde göras på ett lämpligt sätt då det i en sådan utfrågning är intervjuaren som med sina frågor styr intervjun, och inte respondenten. Vi ville låta intervjuobjekten prata fritt och öppet utifrån ämnet, på ett sätt han/hon kände sig bekväm med. Intervjuernas mål var att ta reda på vad revisorerna, småföretagarna och bankerna tyckte om ämnet. Deras uppfattningar skulle stå i fokus, inte våra. Det var därför inte självklart att våra förutbestämda frågor var de mest optimala, någonting som kunde justeras i och med att vi valt en kvalitativ inriktning på intervjuerna.

Kvalitativa intervjuer kan genomföras på antingen ett ostrukturerat eller semistrukturerat sätt (Bryman & Bell, s. 362). Vi har valt den semistrukturerade modellen. Det semistrukturerade tillvägagångssättet är bra på så sätt att det är flexibelt och kan avvika från intervjuguiden, men att utgångspunkten ändå finns i ett antal förutbestämda frågor så att intervjuerna är lätta att jämföra (Bryman & Bell, s. 363). Att eftersträva likhet i intervjusituationerna, för att lättare kunna göra jämförelser i analysen, var den främsta anledningen till att vi bortsåg från det ostrukturerade alternativet. En annan anledning var att underlätta för oss som utfrågare. Vid en ostrukturerad intervju används ingen intervjuguide utan respondenten får fritt prata kring ett eller ett par ämnen. Med tanke på att vi utgått från ett antal frågeställningar vi ville ha besvarande, fanns risken att vid en ostrukturerad intervju komma in på ett felaktigt spår och

att frågorna kvarstått olösta. Det hade ställts större krav på oss utfrågare att leda in intervjupersonen på det önskade ämnet.

2.2.2 Utformning av intervjuguider

Vi har valt att intervjua fyra grupper; revisorer, småföretagare, banker och en redovisningskonsult. Vi valde att använda samma intervjuguide för både revisorerna och redovisningskonsulten, med ändring av yrkestitel. Intervjuguiden för småföretagarna gjordes mycket lik den guide som gjorts för revisorer/redovisningskonsult. Anledningen var att en jämförelse mellan hur revisorerna, redovisningskonsulten och småföretagarna ser på revisorns betydelse i småföretag skulle kunna genomföras. Jämförelsen underlättades om frågorna till respektive grupp var så lika som möjligt. Dock tvingades vi göra en del justeringar för att frågorna skulle passa vardera grupp respondenter. Syftet med att intervjua bankerna var något annorlunda, nämligen att ta reda på huruvida de kommer att kräva revision och på så sätt fastställa betydelsen av revision för småföretagen. Därför utformades denna intervjuguide på ett annorlunda sätt.

De två första intervjuguiderna är utformade med fyra huvudområden som sedan har ett par underfrågor vardera. Inledningsvis var vi intresserade av en del bakgrundsinformation kring byrån/företaget och den person vi intervjuade. Denna information är intressant dels för att få en bakgrund till de svar som gavs och dels för att ”värma upp” respondenten vid intervjun. I det andra området behandlades revisionens betydelse och förhållandet mellan företag och revisionsbyrå. Detta var tänkt som en bredare frågeställning där respondenten fick chansen att prata kring sina tankar kring hur viktig en revisor är. Frågorna i detta område utformades för att på ett naturligt sätt leda in intervjun på det mer specifika området kring åsikter om revisionsplikten. Detta visade sig vara framgångsrikt vid intervjuerna och merparten av respondenterna gick naturligt in på ämnet revisionsplikt då de pratade om revisionens betydelse. Efter att ha talat om åsikter kring revisionsplikten blev även det fjärde området en naturlig del av samtalet. Här behandlades de konsekvenser som företaget/revisionsbyrån tror sig vänta vid ett avskaffande av revisionsplikten. Slutligen frågade vi respondenterna om de hade något att tillägga, som var betydelsefullt för ämnet, samt om vi hade deras tillåtelse att vid behov återkomma med följdfrågor.

Intervjuguiden för banker gjordes med utgångspunkt i att ta reda på om bankerna kommer att kräva reviderade årsredovisningar för att ge företag lån, efter att revisionsplikten avskaffats.

Liksom i de andra intervjuguiderna inleddes samtalet med en kort beskrivning av banken och respondenten. Därefter gick vi in på hur situationen ser ut i dagsläget, om ett företag vill ta ett lån. Från att prata om dagens läge blev en naturlig fortsättning att leda in konversationen till huvudfrågan, vad som händer om revisionsplikten avskaffas. Tonvikten i intervjun lades på detta ämne men vi ansåg det även relevant att slutligen fråga bankerna om deras tankar och åsikter. Vi valde alltså att inleda intervjuerna på ett neutralt plan och avsluta med det mest subjektiva.

2.2.3 Val av respondenter

För att i analysen kunna göra en bra jämförelse ansåg vi det vara angeläget att i intervjuerna representera både småföretagen och revisionsbolagen, eftersom den ena parten är uppdragsgivare och den andre är uppdragstagare. Skulle vi endast intervju en part hade risken för entoniga svar där bara en åsikt representeras uppkommit. Detta hade sänkt kvaliteten i analysen avsevärt. Att dessutom involvera en redovisningskonsult och ett par banker gav oss ännu mer bredd i undersökningsmaterialet.

För en bra jämförelse valde vi fyra revisionsbyråer och fyra småföretag. För att uppnå bredd i intervjumaterialet försökte vi att hitta både revisionsbyråer i olika storlekar och småföretag i olika branscher. Bland revisionsbyråerna finns två av de större namnen med, *KPMG* och *Deloitte*. Vi valde dessutom att kontakta två mindre byråer, med hänsyn till att åsikterna kunde skilja sig mycket beroende på storlek. Geografiskt sett höll vi oss i Skåne, för möjligheten att göra intervjuerna på arbetsplatserna. Motivet var att uppnå en mer personlig känsla och få en bättre kontakt med respondenterna. Detta i förhoppning om att erhålla ärligare och mer informella svar. Dessutom känner sig intervjuobjektet tryggare om han/hon befinner sig på hemmaplan då intervjun utförs. En avkopplad respondent tror vi kan ge bättre svar.

Bland småföretagarna försökte också att vara så breda som möjligt i urvalet. Därför kontaktade vi både riktigt små företag med ett par anställda och större bolag med upp till 30 anställda. Att hitta respondenter i olika branscher var också relevant för att ytterligare bredda urvalet. Därför samtalade vi med såväl ett taxibolag som en klädbutik. I samtliga av de fyra bolagen pratade vi med företagets VD, då vi ansåg att han/hon bäst kunde besvara våra frågor.

På grund av att många banker var svåra att kontakta och att det var svårt att hitta intresserade respondenter, blev valet av banker relativt slumpmässigt. Vi lyckades dock nå tre banktjänstemän på *Sparbanken Finn*, *SEB* och *Swedbank* som var intresserade av att besvara våra frågor. De krav som fanns var att bankerna sysslade med utlåning till små aktiebolag och att den intervjuade personen var insatt i denna process. Dessa krav lyckades vi uppnå.

I samband med att revisorerna intervjuades fick vi även kontakt med en redovisningskonsult. Att även kunna ta del av dennes erfarenheter och åsikter såg vi som en ypperlig möjlighet. Vi är väl medvetna om att det inte går att dra några generaliseringar utifrån endast en intervju och vad denne hade att säga inte nödvändigtvis är en åsikt som representerar alla redovisningskonsulter. Vi hade dock inte möjlighet att intervju fler och ansåg ändå att informationen från denna intervju bidrar med ett intressant inlägg i debatten. Det medförde en spännande kontrast till revisorernas uppfattning som var viktig att poängtera.

2.2.4 Tillvägagångssätt

En del av respondenterna valdes genom tidigare kontakter. Sedan fick vi hjälp av dessa kontakter för att hitta fler respondenter. Efter att valt ut alla företag och revisionsbyråer samt sett till att vi nådde den bredd i både storlek och branscher vi efterlyste, tog vi kontakt med vardera respondent. Kontakten togs via telefon eller mail och vi la ner stor vikt i att förklara uppsatsens syfte och målet med intervjuerna. Därefter fick respondenterna själv välja ut en tid som passade, för att inte en stressig eller otillfredsställd situation skulle infinna sig. Målet var att intervjuerna skulle göras på respondenternas villkor. Vi frågade även om tillåtelse att bilda in intervjuerna, för att underlätta vid sammanställningen av intervjuerna och för att så långt som möjligt undvika missförstånd eller fel som kommit till i efterhand.

2.2.5 Alternativ till intervjuer

Det alternativ till intervjuer som fanns för att samla till data var att göra enkätundersökningar. Med enkäter hade vi haft möjlighet att nå en större krets respondenter och därmed fått större tillförlitlighet i undersökningsmaterialet. Enkäter hade dessutom varit mer neutrala i det avseende att vi som undersökare inte hade kunnat påverka svaren i samma utsträckning som riskeras vid intervjuer. Ett annat problem med intervjuer är att svaren kan tolkas på ett felaktigt sätt av den som intervjuar. Dessa problem har vi försökt att undvika genom väl formulerade frågor, att spela in intervjuerna och därmed kunna lyssna på dem i efterhand samt att diskutera respondenternas svar sinsemellan. Det finns vissa brister i enkätundersökningar

som exempelvis låg svarsfrekvens och information som uteblir i begränsade enkäter. En stor fördel som intervjuer kan ge, jämfört med enkäter, är den personliga kontakt som enbart nås genom att sitta ner och tillsammans föra en konversation. Med kontakten hoppas vi ha gett utrymme för mer öppna och ärliga svar, samt ett förtroende för oss som undersökare. Genom att titta på kroppsspråket ges möjligheten att uppmärksamma sinnesstämningen hos respondenten och på så sätt anpassa intervjun så att den intervjuade känner sig bekväm.

Med hänsyn till de avsikter vi haft för det insamlade materialet, att spegla olika intressenters åsikter, har vi gjort bedömningen att intervjuer är den mest lämpliga metoden. Möjligheten till en personlig kontakt och fördelen att kunna anpassa samtalet till varje intervju övervägde de nackdelar som finns med den personliga intervjutekniken. Vi ansåg dessutom att vi behövde mer uttömmande svar än vad en enkätundersökning hade gett.

2.3 Skriftliga källor

Då det redan fanns mycket intressant information kring vårt ämne, har vi valt att utnyttja denna information för att på ett bättre sätt kunna utveckla våra tankegångar. Informationen har dock mestadels använts som bakgrund för att få ett bra utgångsläge då vi började våra undersökningar. De primära källorna har alltså varit de intervjuer och enkäter som gjorts med aktuella småföretag och revisorer.

För att få en bred utgångspunkt började vi att titta i tidningen *Balans*. Där fanns många artiklar skrivna om de debatter som förts kring ämnet och vad som skett i Sverige och i andra länder. Vi har även tagit del av uppsatser som redan skrivits samt en rapport Svenskt Näringsliv gett ut kring revisionsplikten i små aktiebolag. Genom dessa skriftliga källor fick vi en bra insikt i vad som tidigare undersökts och på så sätt kunde vi själv skaffa oss en uppfattning om vad vi saknade.

När vi bestämt oss för en inriktning för vår undersökning var det dags att samla in fakta kring det valda ämnet. För att kunna diskutera den information vi samlat in med hjälp av intervjuerna behövde vi ha en teoretisk grund att utgå från. Vi behövde information gällande bland annat vad en revisor har för arbetsuppgifter, vilka alternativ som finns till revisionsplikt och vad som har hänt i Danmark. Denna typ av data samlades in genom att vi sökte i bibliotekskatalogen *Lovisa* och hittade en del böcker som var relevanta för ämnet. Vi sökte

även efter information på Internet genom sökmotorn *Google*. Resultatet av denna information finns presenterad i teorikapitlet.

2.3.1 Källkritik

För att informationen som ligger till bakgrund för rapporten ska vara aktuell, har vi utgått från artiklar och uppsatser som är skrivna de senaste två åren. I och med att utvecklingen på redovisningsområdet sker så snabbt, är det viktigt att kontrollera att informationen är aktuell. Då många av de artiklar vi läst är skrivna med ett argumenterande språk, har vi tänkt på att hålla en kritisk ställning och ifrågasätta informationen vi läst. Dessa argument har vi sedan använt som en bakgrund och ifrågasatt huruvida de stämmer. Vi har också varit noga med att både delge åsikter för och emot revisionsplikten.

En stor del av det fakta vi hämtat från böcker, till teorikapitlet, är information som exempelvis beskriver vad en revisor gör. Dessa fakta har jämförts mellan olika böcker, för att intyga riktigheten i den beskrivna informationen.

2.4 Bedömning av rapportens kvalitet

För att kunna bedöma kvaliteten av det data som samlats in finns ett antal kriterier att utgå från. Vilka kriterier som anses viktiga skiljer sig mellan kvantitativa och kvalitativa undersökningar. Då vår undersökningsmetod har varit kvalitativ utgår vi från kriterierna trovärdighet och äkthet för att bedöma värdet i vår forskning. (Bryman & Bell, s. 304-306)

2.4.1 Trovärdighet

För att ytterligare definiera trovärdigheten, kan detta begrepp delas upp i tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet och möjligheten att styrka och bekräfta. Att utredningen är tillförlitlig motsvarar att forskningen följt existerande regler samt att respondenterna bekräftat att forskaren har uppfattat svaren korrekt. (Bryman & Bell, s. 306-307) Vi har byggt upp intervjuguiderna och utfört intervjuerna i enighet med de metodböcker vi läst och de rekommendationer vi fått från våra handledare. Vi har noga granskat vad som krävs för att nå bäst resultat vid intervjuerna och tänkt på faktorer som exempelvis att inte ställa ledande frågor och att skapa en god stämning gentemot respondenterna. För att inte missuppfatta respondenterna har vi under intervjuerna ställt många följdfrågor och bett dem förklara eventuella oklarheter. Vi har även bandat samtalen och på så sätt kunnat lyssna på dem i

efterhand, för att tillsammans klara ut eventuella undringar. Dessutom frågade vi under intervjun om lov att återkomma för fler frågor. I de fall vi var osäkra på respondenternas åsikter, ringde vi och respondenten och frågade.

Överförbarheten visar huruvida utredningens resultat kan överföras på en annan situation eller vid ett annat tillfälle. Det ska finnas tillräckligt med information för att undersökningen ska kunna göras om med samma resultat. (Bryman & Bell, s. 307) Vi har utförligt beskrivit hur vi har gått tillväga och tänkt då vi utfört intervjuerna. Vi har dessutom bifogat intervjuguiderna med alla frågor. På så sätt ska det inte vara några problem att göra om våra intervjuer. Problemet som kan finnas är att respondenternas svar inte motsvarar någon allmän uppfattning. Vi har gjort för få intervjuer för att kunna dra några sådana slutsatser. Dock fanns inga möjligheter att genomföra fler intervjuer och vi har använt dessa intervjupersoner som representanter för vardera yrkeskåren. Om samma respondenter används för att göra om undersökningen vid ett senare tillfälle anser vi dock att det finns tillräckligt med information för att samma resultat ska nås.

Det är viktigt att informationen är pålitlig. Forskaren ska på ett granskande sätt redogöra för all information från forskningsprocessen samt göra den tillgänglig för läsaren. För att kunna garantera detta kriterium måste en mycket omfattande granskning göras. Detta sker sällan i verkligheten. (Bryman & Bell, s. 307) För att göra rapporten pålitlig har vi försökt att på ett väldisponerat sätt redogöra den information vi tagit del av under processens gång. Vi har tänkt på att göra upplägget både intresseväckande och lättillgängligt för läsaren. För att inte relevant data skulle gå förlorad, valde vi att i empirin redogöra för intervjuerna i sin helhet, med fullständiga svar. Som granskare har främst våra handledare funnits tillgängliga. Vi har även granskat varandra under arbetets gång, för att informationen ska vara fullständig och på så sätt pålitlig.

Ett sista kriterium för att rapporten ska vara trovärdig är möjligheten att styrka och konfirmera. Detta innebär att forskaren ska intyga att han eller hon utfört arbetet utan att medvetet låta sina personliga åsikter påverka resultatet. (Bryman & Bell s. 307) Det är svårt att utföra en undersökning utan att låta den påverka de egna värderingar som finns. Troligen har våra åsikter spelat in i såväl problemformulering som intervjuer. Vi har dock varit medvetna om detta problem och försökt inta en objektiv ställning inför varje ny intervju eller del som ska skrivas.

2.4.2 Äkthet

Förutom att vara trovärdig, måste även informationen visa prov på äkthet eller autenticitet. Det innebär att den undersökning som gjorts ska ge en rättvisande bild av de uppfattningar som finns i de grupper som studerats. (Bryman & Bell, s. 309)

Det är mycket svårt att genom det lilla urval vi har gjort ge en korrekt bild av hela branscher. Vi poängterar dock att den analys vi gör utifrån svaren endast baseras på detta urval och inte gäller för några generaliserande slutsatser. Vi menar å andra sidan att svaren kan ge en antydning om hur olika grupper resonerar. För i högsta möjliga grad ge en rättvisande bild av varje bransch har vi försökt att vara breda i vårt urval. Vi har valt företag och byråer i varierande storlek och bransch, för att få representanter från alla håll.

3. Teori

I teoriavsnittet har vi som syfte att först redogöra för hur samhället ser på revisorns arbete. Därefter skildrar vi revisorns arbete mer ingående och de detaljer som kretsar kring revisionen. Till sist redogör vi för de förenklingsregler i K2 som mindre företag kan tillämpa samt erfarenheter från Danmark.

3.1 Revisorn

Stig Westerdahl gör i *Uppdrag revision* en jämförelse med Hasseåtages revy om vad bankerna gör efter klockan tre och synen på revisorns arbete. Radarparet hade ett otal förslag om vad banktjänstemännen gjorde vid den tidpunkten. Likaså skriver Westerdahl att många undrar vad revisorn egentligen gör. Westerdahl ville lyfta fram revisorns alster genom att göra observationer på en av deras arbetsplatser. Han menar på att deras vardag formar de värderingar som styr hur regelverket tillämpas. Det är alltså de diskussioner som uppstår på arbetsplatsen, exempelvis på kafferasten, som måste lyftas fram för att få högre förståelse för revisorernas arbete. (Johansson m.fl. s. 45)

Observationerna är gjorda genom att han har följt det dagliga arbetet hos en revisor. Han kom underfund med att revisorns arbete handlar mer om samspel och relationer och mindre om att leta i rekommendationer eller tolka regler och manualer. I sina observationer insåg också Westerdahl att förhandlingsarbetet utgör en betydande del utav jobbet. Förhandlingarna gäller mellan de eller den som efterfrågat revisorbyråns tjänster och vissa utsedda revisorer med diverse befattningar inom företaget. Det är samspelet mellan dessa parter som måste fungera. Vidare skriver Westerdahl att revisorns kompetens utgörs av hur denne hanterar relationen med kunden och hur det formella regelverket ska uppfattas. Som sagt iakttog Westerdahl på ett av de fyra stora revisionsbolagen att det revisorerna la mest energi på var att hitta de rätta formuleringarna, språkspelet, förhandlingarna, relationerna och samspelet med kunderna och kollegorna. I resultatet medger Westerdahl att de observationer han har varit i slutet av ett uppdrag. Arbetet innan slutfasen kännetecknas troligen till allt större del av att slita med rekommendationer och rutiner. Slutfasen präglas av att spelet mellan revisor, kund och regelverk stämmer och att parterna kommer till en överenskommelse. Språket och grafiken utgör en viktig del. Westerdahl observerade att mycket tid togs till att diskutera språket i

rapporterna. På slutet tas inte lika stor hänsyn till rekommendationerna, parterna vill inte att arbetet utgörs av stor del till onödiga bestämmelser. (Johansson m.fl. s. 45-57)

Den kvalitet som det blir på uppdraget beror till stor del på hur kompetent revisorn är. Revisorn ska framstå som en trovärdig person med goda insikter om hur man tolkar bestämmelserna och var man gör avgränsningar, alltså vilka friheter man kan ta. Dessutom ska revisorn ha förståelse för de olika intressen som uppkommer mellan aktörerna, betydelsen av att värna kunden. Det är sådana kvalifikationer som inte den formella utbildningen frambringar. Dan Brännström förklarar att integritet är ett av de viktigaste karaktärsdragen. Brännström menar på att förväntningsgapet minskar då revisorn har kraften att säga emot. Dessutom ställer det högre krav på styrelserna när de utser en revisor då det är viktigt att de tydligt deklarerar att de vill ha en revisor med integritet. (Johansson m.fl. s. 187)

3.1.1 Förväntningarna på revisorn framöver

Peter Clemedtson säger att redovisningsreglerna har ändrats mycket den senaste tiden. Tidigare är värderingar gjorda framförallt med utgångspunkt från anskaffningsvärdet. Idag leder värderingsmetoderna mer mot en värderingsgrund utifrån marknadsvärdet. Anskaffningsmetoden innebar en objektiv bedömning men med en marknadsvärdering sker en subjektiv bedömning. Clemedtson håller med Lars-Erik Forsgårdh om att det leder till problematiska situationer. Vissa företag kommer att uppvisa ett visst eget kapital i bolaget som kanske inte alls stämmer med verkligheten och samtidigt är bolaget i en prekär situation. Forsgårdh tror att de nya redovisningsreglerna har framkommit på grund av påtryckningar från marknaden och analytikerna. Revisorerna har inte haft något med detta att göra fortsätter han. Forsgårdh resonerar vidare att det blir mer problematiskt vid redovisningen för revisorer eftersom de nu måste börja göra framtidsbedömningar. (Johansson m.fl. s. 179)

3.2 Varför behövs revision?

Revision är nödvändig eftersom det är en viktig funktion i samhället. Revisionen ger en kvalitetsstämpel och tillförlitlig information och utan denna vederhäftiga information skulle samhället och näringslivet i flera sammanhang inte fungera. (Johansson m.fl. s. 11) Den nämnda kvalitetsstämpelein utgör en av revisorns huvuduppgifter. Nuförtiden ställs det allt högre krav på kompetensen hos revisorerna eftersom kvalitetsstämplingen har blivit allt svårare att uppnå på grund av den internationaliseringen av företagandet och det allt mer

komplicerande regelverket. (Johansson m.fl. s. 14) Ett annat närliggande begrepp är attestfunktionen som revisorerna ska tillämpa och uppfylla. Attestfunktionen innebär att revisorn ger ifrån sig en ren revisionsberättelse som bekräftar att bolagsstämman fastställer balans- och resultaträkningen och beviljar styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet. Revisorn har därmed gett sitt godkännande av årsredovisningen samt att styrelsen och VD:n har skött förvaltningen av bolaget och inte åsamkat organisationen någon skada. (Johansson m.fl. s. 11)

I bolag där ansvaret är begränsat, det vill säga i aktiebolag, läggs det stor vikt vid att det redovisade resultatet stämmer överens med verkligheten. För att klargöra vad revision verkligen innebär har FAR förlag sammanfattat revision som ”att med en professionellt skeptisk inställning planera, granska, bedöma och uttala sig om årsredovisning, bokföring och förvaltning”. För att näringslivet och samhället ska ha pålitlig information från aktiebolagen krävs revision. (FAR förlag, s. 11-12)

3.3 Revisorns uppgifter

Nedan framgår revisorns uppgifter som definieras i nionde kapitlet i aktiebolagslagen.

”3 § Revisorn skall granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god revisionsbedömning kräver.

Om bolaget är moderbolag, skall revisorn även granska koncernredovisningen, om en sådan har upprättats, samt koncernföretagens inbördes förhållanden.”

”4 § Revisorn skall följa bolagsstämmans anvisningar, om de inte strider mot lag, bolagsordningen eller god revisionsbedömning.”

”5 § Revisorn skall efter varje räkenskapsår lämna en revisionsberättelse till bolagsstämman. Bestämmelser om berättelsens innehåll och den tidpunkt då den skall lämnas till bolagets styrelse finns i 28-36 §§.

Om bolaget är ett moderbolag som är skyldigt att upprätta koncernredovisning, skall revisorn även lämna en koncernrevisionsberättelse enligt bestämmelserna i 38 §.”

”6 § I samband med revisionen skall revisorn till styrelsen och den verkställande direktören framställa de erinringar och göra de påpekanden som följer av god revisionsbedömning. Bestämmelser om erinringar finns i 39 §.”

Revisorn kan både ge muntliga och skriftliga rapporter till beslutsfattarna i företaget. De kritiska punkterna som revisorn förmedlar innehåller också ofta konstruktiva förslag till förbättringar. Exempel på där revisorn påpekar brister är i den interna kontrollen – att de finansiella transaktionerna inte genomförs på ett tillräckligt säkert sätt. Det kan även handla om kommunikationsbrister – beslutsfattarna får inte tillhanda information om avvikelser tillräckligt snabbt. Kommunikationen är således mycket viktig mellan beslutsfattarna i företaget och revisorn. (FAR förlag, s. 87-88)

Ibland kan felen i årsredovisningen vara så pass allvarliga att den inte uppfyller kravet på god redovisningssed och enligt årsredovisningslagen måste rapporteras i revisionsberättelsen. Fel som är av mindre grad ska rapporteras till VD och ibland till styrelsen – dessa är erinringar. Dessa erinringar ska vara skriftliga och antecknas i protokoll eller annan handling som överlämnas. Vissa erinringar är skadliga för företaget eftersom de kan beröra affärshemligheter. Tystnadsplikten är härmed en del av revisorns uppdrag. (FAR förlag, s. 88, 97)

Revisionens mål är att revisorn lämnar en revisionsberättelse vilket omfattar ett utlåtande angående årsredovisningen, bokföringen och om styrelsens och VD:s förvaltning. För intressenterna och samhället ger informationen av årsredovisningen och revisionsberättelsen en utgångspunkt och beslutsunderlag för deras respektive framtida handlingar gentemot företaget. (FAR förlag, s. 14)

Såsom det står i tredje paragrafen skall revisorn granska bolagets årsredovisning, bokföringen och förvaltningen. Men för att revisorn ska kunna granska ett företag krävs det att han eller hon sätter sig in i företaget och dess verksamhet. Denna informationshämtning är mycket viktig. Viktig för att revisorn skall kunna upptäcka felaktigheter och kunna föreslå förbättringar. Genom informationshanteringen lär revisorn känna både interna och externa förhållanden. När revisorn har inhämtat all relevant information - om interna och externa förhållanden - och revisorn är införstådd med verksamheten, är det viktigt att hitta de fel och risker som kan uppkomma i årsredovisningen. När revisorn har lokaliserat felen och riskerna ska revisorn rikta sin koncentration på de områden där det är mest väsentligt att granska. Begreppet väsentlighet är därför tongivande i deras arbete. I *Revision – en praktisk beskrivning*, som är utgiven av FAR, menar man på att större belopp är av större betydelse än mindre belopp. Därmed är det väsentligare i deras tycke att fokusera på de större beloppen. I RS Revisionsstandard i Sverige (RS 320) förklaras väsentlighet bland annat med information som är väsentlig på grund av felaktigheter eller utelämnanden och som därmed kan påverka beslut för användare av de finansiella rapporterna. (FAR förlag, s. 21-23)

Efter det att revisorn har satt sig in i affärsverksamheten börjar granskningen. Den ska ge underlag för bedömning av flera områden. Resultaträkningen tillsammans med noter ska ge en rättvisande bild av bolagets resultat. I balansräkningen ska de upptagna tillgångarna och skulderna stämma överens med de verkliga värdena. Resultat- och balansräkningen ska

stämman överens med bolagets räkenskaper. All information i årsredovisningen ska stämma och ge en rättvisande beskrivning av bolagets resultat och ställning. Vidare ska granskningen ge underlag för bedömningen av förvaltningsberättelsen vilken ska följa de lagar och regler och god redovisningssed som krävs. I denna granskning av förvaltningen ska revisorn kontrollera att styrelsen inte överträtt några regler som kan leda till ersättningskyldighet gentemot bolaget. Bokföringsskyldigheten ska vara uppfylld och inga överträdelser enligt aktiebolagslagen får förekomma. Även all övrig information i årsredovisningen ska vara korrekt enligt revisorns kännedom om företaget. När granskningen är avslutad ska revisorn rapportera om företagens årsredovisning, bokföring och förvaltning. Hela denna arbetsprocess som utförs av revisorn ska följas enligt god revisions sed och god revisors sed. (FAR förlag, s.17)

3.3.1 God sed

Enligt aktiebolagslagen ska revision utföras enligt god revisions sed. Lagstiftarna har låtit revisorsorganisationerna formulera vad god revisions sed innebär där de förklarar god revisions sed som god sed bland erfarna revisorer. Det handlar om kunskap, erfarenhet och professionellt omdöme bland revisorerna. God sed utvecklas på flera olika håll och platser som till exempel inom FAR och inom revisionsbyråerna men även internationellt. FAR förklarar att god revisions sed inte ska förväxlas med god revisors sed eller god redovisningssed. God revisors sed utgörs av de etiska reglerna som revisorerna ska rätta sig efter. En av dessa etiska regler är att revisorn ska följa god revisions sed. FAR:s regler och Revisorsnämndens tillsynsverksamhet ger vägledning om revisors etik. (FAR förlag, s. 112)

3.3.2 Rättvisande bild

Kristina Artsberg fastställer i sin bok *Redovisningsteori, - policy och - praxis* skiljer på rättvisande bild och god redovisningssed. God redovisningssed ser till de mer ingående reglerna hur man ska sköta sin redovisning. Det är i reglerna och de enskilda lösningarna som fokuset ligger. Rättvisande bild, menar hon, ser istället till helhetsbilden. Fokuset ligger på att användaren av rapporterna inte ska vilseledas vid granskningen av bland annat årsredovisningen. Med andra ord är det användarorienterat. Förutom att rättvisande bild ska vara helhetsorienterat och användarorienterat ska det även vara produktorienterat. (Artsberg, s. 157)

Kajsa Lindeståhl har en idé om rättvisande bild som inte finns med i någon definition. Hon anser att det viktiga inte är att revisorn frenetiskt har följt alla punkter. Det är lika viktigt, tycker hon, att när hon till exempel sitter i någon slags bestämmande grupp i ett företag att någon annan har tagit en titt på beräkningarna, värderingarna och bedömningarna. Det bidrar till säkerhet. Samtidigt pekar hon på att det är viktigt att ha en stark och oberoende revisor bakom. (Johansson m.fl. s. 183)

3.3.3 God redovisningssed

Begreppet god redovisningssed finns både i bokföringslagen och i årsredovisningslagen och i dessa lagar fastställs det att god redovisningssed ska följas. God redovisningssed kan förenklat förklaras att det är allmänna råd respektive rekommendationer från normgivande organ såsom Bokföringsnämnden, Redovisningsrådet eller, för de finansiella företagen, Finansinspektionen. God redovisningssed uppnås även om man tolkar de mer konkreta föreskrifterna i redovisningslagarna med normala, juridiska tolkningsmetoder. God redovisningssed kan även innebära en vedertagen företagspraxis som är överensstämmande med lag och normgivning och som dessutom håller en bra kvalitet. Det ska också påpekas att god redovisningssed inte är samma för alla företag. Det skiljer sig beroende på i vilken kategori företaget hamnar i och vilken storlek det är på företaget. (www.bfn.se, 070112)

3.4 Intressentmodellen

Revisionen är inte bara viktig för företaget som revideras, den är lika viktig för andra relationer som företaget har i samhället. Som modellen visar nedan är det flera grupper som är intresserade av revisionen, internationellt heter det att revisionen förekommer för "the public interest". Det arbete revisorn ägnar sig åt har intressenterna indirekt eller direkt nytta av. Skulle inte revisorn finnas skulle intressenterna vara tvungna att hitta andra granskare för att tillse intressenterna information som är pålitlig för att våga lita på företaget. (FAR förlag, s. 12)

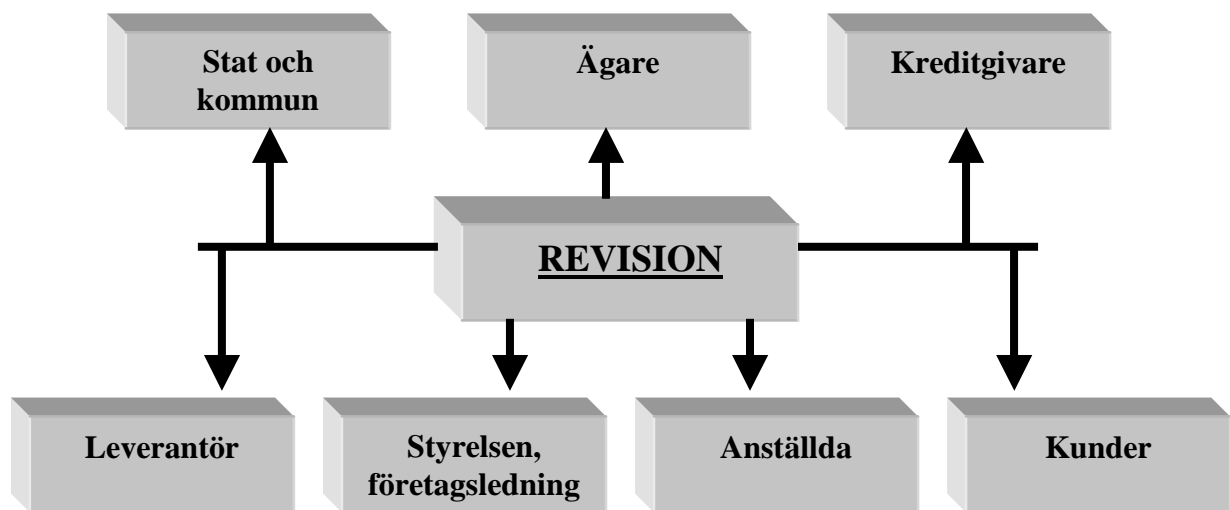

Fig. 1 (FAR förlag, s. 15)

Den information som redovisning ger användaren måste de lita på. Användarna är främst intresserade av att veta vilka möjligheter ett företag har att generera betalningar i framtiden, alltså avkastningen. Samtidigt vill de reducera osäkerheten i framtiden med hjälp av denna information. (Falkman, s.58)

Upphovet till bolagsrevisionen var framförallt ägarnas behov av kontroll över bolagsledningens förvaltning av bolagets verksamhet. Detta visar sig genom att det är bolagsstämman som väljer revisorer. (Thorell & Norberg, s. 18) Ägare i ett mindre företag har oftast väldigt god överblick och kontroll på alla element i företaget. Däremot är ägare som inte sitter i styrelsen eller ledningen inte lika insatta i verksamheten utan där måste de lita på de rapporter och den information de tillhandahålls. Det väsentliga är att dessa rapporter är rättvisande för att de externa ägarna kan fatta rätt beslut. (FAR förlag, s. 13) Vidare är revisorn en viktig uppgiftslämnare men inte bara för företagets ägare utan dessutom till diverse institutioner, såsom stat och kommun, anställda och andra borgenärer (Thorell & Norberg, s. 18). Leverantören är beroende av att deras kunder har god ekonomi eftersom de ska leverera och lämna kredit. Den information leverantörerna kan få genom kreditupplysningsbolaget är mycket betydande. I denna information ingår namnen på revisorerna och om det har varit några anmärkningar i revisionsberättelsen den senaste tiden. Även kunderna och de anställda är i hög grad intresserade av hur företaget går. Kunderna vill få reda på information som de sedan kan basera på om företaget har möjlighet att stå för sina förpliktelser eller om det finns risk att leveranser och betalningar uteblir. De anställda är desto mer beroende av företagets ekonomiska ställning eftersom de är personligt involverade i

själva företaget. Även styrelsen och företagsledningen har stor nytta av revisorn eftersom denna kan ge olika perspektiv på saker och ting. Revisorn kommer in i företaget med erfarenheter från andra företag och kan ge förslag och eventuella lösningar till problem som företaget står inför (FAR förlag, s. 13-14).

3.5 Förenklingsregler för mindre aktiebolag – K2

Den första januari 2007 infördes i årsredovisningslagen ny definition på större och mindre företag (www.bfn.se, 070107). I årsredovisningslagens 1 kap 3 § står det fastställt vilka gränsvärden som råder för dessa företag. Ett större företag är lika med då - medelantalet anställda har varit mer än 50 för vart av ett av de två senaste räkenskapsåren - balansomslutning skall ha för vart av ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 25 miljoner kronor - nettoomsättningen ska ha uppgått till minst 50 miljoner kronor för vart av ett av de två senaste räkenskapsåren. Mindre företag omfattas därmed av när företagen inte klassas som större företag, ÅRL 1 kap 3 § 4pt. (www.bfn.se, 070107).

Hur ett företag klassificeras antingen som ett mindre eller större företag har betydelse för hur företaget ska använda sig av reglerna i årsredovisningslagen, bokföringslagen och normgivningen i Bokföringsnämnden. För att ett företag ska klassificeras som ett större företag ska företaget ha upplevt åtminstone två av dessa tre gränsvärden. (www.bfn.se, 070107) I denna rapport är det de mindre företagen som fokusen ligger på och även om ett företag uppnår till ett av gränsvärdena klassificeras företaget ändå som ett mindre företag.

Bokföringsnämnden och skatteverket tillsatte en arbetsgrupp vars uppgift var att föreslå förenklningar inom redovisning och beskattning. Denna rapport var fullbordad i april 2005 och lämnades till Bokföringsnämnden. Rapporten utgjordes av en principskiss till ett allmänt råd och dessutom rekommenderades lagförändringar både inom årsredovisnings- och inkomstskattelagen. I oktober 2004 tillsatte regeringen en utredning angående sambandet mellan redovisning och beskattning. Arbetsgruppens rapport kunde inte bli antagen förrän denna utredning är genomförd som planeras vara avklarad den 30 juni 2007. Innan dess kan Bokföringsnämnden inget annat göra än att invänta utredningens betänkande. (www.bfn.se, 070108)

Eftersom Bokföringsnämnden var tvungen att vänta på utredningens avklarande beslutade nämnden att framlägga förslag för förenklade regler för mindre aktiebolag som var inom lagens ramar. Den rapport arbetsgruppen lade fram var inte inom lagstiftningen i och med nya lagförslag därmed var de tvungna att invänta på utredningens genomförande. Den 22 februari 2006 var nämnden redo för att skicka de nya förslagen till allmänt råd på remiss. (www.bfn.se, 070108).

Idag kan de mindre aktiebolagen tillämpa antingen Bokföringsnämndens normgivning eller Redovisningsrådets rekommendationer. Bolagen kan även använda sig av ett av regelverken samtidigt ta lämplig hjälp från det andra regelverket. Bokföringsnämnden har dock till avsikt att underlätta användandet av reglerna genom att ha framställt ett enda dokument, ett gemensamt regelverk. Det samlade regelverket, K2, innehåller gällande regelverk samtidigt som det är kompletterat med regler från oreglerade områden. För närvarande kan de mindre aktiebolagen använda sig av nuvarande system eller det samlade verket. Bokföringsnämnden har till ändamål att ge en fullständig vägledning genom allmänna råd och kommentarer. Denna kompletta vägledning kan inte börja gälla tidigare än den 1 juli 2007. Till dess gäller följaktligen nuvarande ordning och K2. (www.bfn.se, 070108)

K2 innebär alltså ett enda gällande regelverk. Kritiken har inriktat sig på att regelverket har inneburit allt för många valmöjligheter vilket försvårar redovisningsarbetet hos bolagen. Det nya regelverket kompletteras även med regler från områden där det saknas regler. Språket har förenklats och reglerna har presenterats på ett mer pedagogiskt sätt (Palmqvist m.fl.). I huvudsak bygger det allmänna rådet på försiktighetsprincipen, värdering till anskaffningsvärde, tydliga väsentlighetsregler, förenkling i form av att samla alla regler och minska valmöjligheter och språkliga och pedagogiska förenklingar. (www.bfn.se, 070113)

Förslagen riktade sig till mindre aktiebolag, där ett av kraven var att antalet anställda inte får överstiga 50 stycken i verksamheten och där ansvaret är begränsat. Utgångspunkten hade varit de förslag som lagts fram för de enskilda näringsidkarna. Arbetsgruppen kom dock fram till att det inte var möjligt eller rimligt att göra exakt samma förenklingar för de mindre aktiebolagen som för de enskilda näringsidkarna och handelsbolagen eftersom EG:s fjärde bolagsdirektiv inte tillät detta. Redovisningsreglerna i fjärde bolagsdirektivet innehåller regler som inte är kompatibla med de föreslagen som lagts fram för de enskilda näringsidkarna.

Dessutom kom de fram till att aktiebolag har större krav på sig att deras finansiella information i och med aktiebolagens begränsade ansvar. (www.bfn.se, 070108)

3.6 Den slojade revisionsplikten i Danmark

I Danmark har revisionsplikten avskaffats för de allra minsta bolagen, mikroföretagen. Förändringen började gälla den första april år 2006. De företag som omfattas av den frivilliga revisionen ska uppnå två av tre möjliga krav. De får max ha en balansomslutning på en och en halv miljoner kronor, en nettoomsättning på max tre miljoner kronor och inte mer än 12 anställda. (www.eogs.dk - 070114) Arbetet med revisionspliktens slopande har delats upp i två etapper. I etapp ett genomfördes själva avskaffandet av mikroföretagen och etapp två innebär att gränsvärdet ska höjas för att även innefatta övriga mindre företag. Innan etapp två genomförs ska det göras undersökningar kring hur etapp ett har lyckats. Framförallt är det den ekonomiska brottsligheten som ska utredas. (Bisgaard, s. 27-28)

Alla bolag, oavsett storlek, är tvungna att även i fortsättning uppföra en årsredovisning. Enligt Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kommer de minsta företagen till 90 procent att fortsätta anlita revisorn för olika finansiella bistånd medan cirka 40 procent förmodas fortsätta låta sig revideras. Slopandet av revisionsplikten kommer inte att ersättas av andra krav såsom översiktlig granskning eller annan kontroll av årsredovisningen. Om en revisor har biträtt med upprättande av en årsredovisning, översiktlig granskning eller sammanställning av ekonomisk information är det enligt dansk lag tvunget i årsredovisningen ange en rapport om detta. Med ett borttagande av revisionsplikten är frågan om den ekonomiska brottsligheten kommer att öka. Den lindrade revisionsplikten har därför två skärpningar. Skulle ett företag bryta mot bolags-, skatte- eller redovisningslagstiftningen kommer bolaget att åläggas revision mellan ett och tre år. Den andra skärpningen är att om en revisor har misstanke om grövre ekonomisk brottslighet från företagsledningens sida utvidgas revisorns handlingsplikt. Penninginstitutet i Danmark har påpekat att revisorsrapporten påverkar möjligheten att få kredit, samt även räntan och andra lånevillkor. (Bisgaard, s. 27-28)

De argument som framhållits i Danmark är dels att ge företagen en ökad flexibilitet, som ett steg i den danska regeringens insats för att minska de administrativa bördorna för danskt näringsliv. Dels har även vikten av att anpassa reglerna till de övriga europeiska länderna betonats. (www.eogs.dk - 070114) Svårigheten med att antalet fel i redovisningen skulle öka

då revisionen blir frivillig tillbakavisas i Danmark. I en dansk tidskrift nämns att i EU-länderna där nästan alla har avskaffat revisionsplikten för mindre företag har fel i räkenskaperna inte varit ett väsentligt problem. Dock ska det påpekas att ju mer avancerade räkenskaperna är desto större chans för fel. För de minsta företagen, där slopandet gäller, är räkenskaperna ganska okomplicerade och dilemmat med fel avses inte vara speciellt stort.
(<http://www.di.dk> - 070114)

4. Empiri

I detta kapitel redogörs de intervjuer som gjorts med fyra revisorer, en redovisningskonsult, fyra småföretag och tre banker. Dessa intervjuer utgör den största och tyngsta delen av vår utredning. Kapitlet är uppdelat i fyra underkapitel med varje grupp respondenter representerade var för sig. I varje underkapitel redogörs först vad varje respondent svarat och sedan en jämförelse mellan de olika svaren. För en överblick av detta kapitel, se bilagorna fyra, fem och sex.

4.1 Vad tycker revisorerna?

4.1.1 Svar från revisor A

Michael Ottosson jobbar som godkänd revisor på Revisorsringen i Eslöv, där han dessutom är delägare. Revisorsringen har elva anställda och omsätter ungefär 10 Mkr. Revisorsringen har 500 kunder varav 300 aktiebolag, det vill säga 300 revisionsuppdrag. Michael Ottosson arbetar dessutom som kvalitetsrevisor i FAR, vilket innebär att han åker runt i landet och kontrollerar andra revisorer.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Ja, i nystartade eller företag eller i företag som håller på att expandera. Det händer att företagen själv frågar revisorn om han tycker att rutinerna som finns är bra eller hur man ska göra istället. I företag med fungerande rutiner tror jag inte att revisorn kan påverka den interna styrningen. Om företaget tycker att rutinerna fungerar spelar det ingen roll vad revisorn tycker. Om den interna styrningen genererar rättvisande siffror lägger sig inte revisorn i. Intern styrning har sällan stora effekter på affärsredovisning. I de företag som Revisorsringen har är påverkan av den interna styrningen mycket marginell.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”Jag tror inte att företagen på ett bra sätt själv kan göra en årsredovisning. Inget av de 300 aktiebolag Revisorsringen har gör egna årsredovisningar. Det är oerhört ovanligt att småföretag upprättar egna årsredovisningar. Reglerna kring detta är oerhört komplexa och ändras hela tiden. Företag som bara gör denna handling en gång om året hinner tappa tråden till nästa gång den ska göras. Då ska de hinna läsa in sig på vad som har

hämt. Revisorn har färdiga program och gör en årsredovisning relativt snabbt. Företagen orkar inte krångla med det, det tar för mycket tid.”

Vilken betydelse tror du att Er revision och Era uppdrag har för ett företags värde?

”Revisionsberättelsen ses som en kvalitetsstämpel på att årsredovisningen är rättvisande. Revisionen har stor betydelse samhällsekonomiskt, kan man inte lita på informationen i årsredovisningen, varför görs den? Revisorerna har fått sin makt av staten och kontrollerar att skatteregler efterföljs och att brott förhindras. Revisorerna fungerar som statens förlängda arm. Samtidigt ska revisorn fungera som konsult. Själva revisionen är oftast inte det företagaren betalar för utan för dem är konsultationen viktigast. Revisorn ger råd om både företagets och ägarens skattemässiga situation och ger råd i beslutssituationer. För de som jobbar och driver företaget är konsultation det relevanta, men för ägare som inte driver företaget är revisionen viktig, den ser till att de som driver företaget gör på rätt sätt.”

Vilken inställning har Er revisionsbyrå till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Vi är neutrala i frågan och gör bedömningen att det kommer att påverka oss väldigt lite. Man måste ha respekt för att det bara är Sverige och Malta som fortfarande har revisionsplikt i EU. Ska vi vara så unika i Sverige att vi vet bättre än alla andra? Att avskaffa revisionsplikten är en naturlig anpassning till hur man har det internationellt och varför skulle vi i Sverige inte anpassa oss till det? Vi kan ju inte säga att alla de andra har fel.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Er revisionsbyrå?

”I Danmark fungerar det så att revisionen är frivillig. De som använt sig av en revisor anger det i självdeklarationen och de andra granskas av skatteverket. Om det i Sverige införs ett liknande system tror jag att effekten blir ganska liten. Småföretagaren har väldig respekt för skatteverket och då man inte kan reglerna själv blir revisorns arbete en garanti på att det är rätt. Om de väljer bort revisor säger de nej tack till revisorn men ja tack till skatteverket. Jag tror att småföretagen väljer revisor, trots att det kostar mycket pengar. För Revisorsringen får avskaffandet en liten effekt på grund av att vi har massor av kombiuppdrag och mycket lite renodlad revision. Man kan dela upp byråns verksamhet i två delar och se en bit som konsultation (inkluderat allt med redovisning,

skattefrågor och deklARATIONER) och en del som revision. Om samma gräns som i Danmark sätts motsvarar ungefär 15 procent av byråns timmar den del som riskerar att försvinna om revisionsplikten avskaffas, i värsta fall. Ett avskaffande av revisionsplikten får betydelse för alla men jag är inte orolig för det. Revisorsringen har idag så mycket att göra så att vi inte hinner med allt och jag vet att många andra byråer har det likadant.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för revisionsbranschen?

”De är de små som kommer att råka illa ut. I Kanada togs revisionsplikten bort för en del år sedan. I efterhand har man följt upp vad som hände. Det visade sig att året efter man tog bort den gick branschen som helhet ner markant. Efter några år var man volymmässigt på en högre nivå än man var innan revisionsplikten togs bort. Jag tror att det kan bli något liknande i Sverige, det minskar till att börja med men så småningom normaliseras det och växer på igen. Vi kommer tillbaks där vi började, dock inte med revision i de små företagen men med någonting annat.”

Vilka tjänster erbjuder Ni småföretagen och hur tror Du att de hade påverkats utan dessa tjänster?

”Vi sysslar med så kallade kombinerade uppdrag, det vill säga att vi sköter både bokslut, årsredovisning, deklARATIONER och revision till företag och dess ägare. Revisionen är bara en liten del av vad vi gör. Allt det andra är för komplext för att småföretagaren själv ska kunna göra det. Så länge reglerna kring bland annat upprättande av årsredovisningar inte förenklas kommer inte småföretagen att göra detta själv.”

Om revisionsplikten avskaffas, tror Ni att andelen konsultuppdrag kommer att påverkas då?

”Man kommer att tvingas anpassa sig om revisionsplikten försvinner och konkurrensen på redovisningsområdet kommer att skärpas. Många små byråer som bara har revisionsuppdrag kommer att drabbas hårt, då de måste sadla om från att ha varit revisorer till mer konsultjobb och göra årsredovisningar med mera.”

Tror Ni att små aktieföretag kommer att efterfråga revision om den blir frivillig?

”Vissa revisorer menar att det inte kommer att få någon påverkan på lönsamheten alls. Ett exempel: En revision kostar idag exempelvis 25 000 kronor. Ett företag väljer att inte ha revisor och är utan revisor i tre år. Det fjärde året ska man köpa ny fabrikslinje

och behöver låna 4,8 miljoner kronor. Då säger banken att det går alldeles utmärkt under förutsättning att ni kommer in med en reviderad årsredovisning. Den årsredovisningen kommer då att kosta betydligt mer eftersom revisionsbyrån då ska ta igen all den kunskap de missat från de gångna åren. Då kanske det kostar 75 000 kronor. Detta innebär att ingen har vunnit på det. Avskaffandet av revisionsplikten kommer alltså i längden inte få någon påverkan alls, om det är som vissa revisorer menar. Då är det lika bra att låta revisorn finnas kvar i företaget.”

4.1.2 Svar från revisor B

Irene Carnerholm är Senior partner på Deloitte. Hon är auktoriserad revisor och har arbetat på Deloitte sedan 1974.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Jag tror att när det gäller riktigt små företag så förekommer inte ekonomistyrning i lika stor bemärkning som i de stora företagen. Små företag styrs av sina ägare och jag är inte säker på att de använder sig av ekonomistyrning, utan styr med hjälp av magen, vilket också är en form av styrning. Så när det gäller små företag, nej men när det gäller stora företag, ja. Storföretagen har utarbetade manualer när det gäller ekonomistyrning och där kan vi ha synpunkter på vilka beslut de ska fatta.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”När det gäller småföretag är vi ofta inne och konsulterar och lämnar råd och anvisningar kring hur boksluten ska upprättas. När det sen gäller själva årsredovisningen för småföretagen är denna mest ett sätt att dokumentera bokslutet. När det gäller de noterade storföretagen är årsredovisningskraven betydligt högre med den detaljinformation som ska lämnas i notapparaten. En del av de större företagen vill inte lämna så mycket information som redovisningsexperter och analysmänniskor vill ha, utan vill hålla igen på grund av konkurrensskäl. Där försöker vi som revisorer trycka på så att de åtminstone lämnar den informationen som de måste enligt IFRS och tidigare Redovisningsrådet. En del företag lämnar väldigt detaljerade och mycket väl dokumenterade årsredovisningar och andra försöker hålla igen.”

Vilken betydelse tror Du att Er revision och Era uppdrag har för ett företags värde?

”Det kan ha betydelse när det gäller råd och anvisningar för exempelvis värdering av tillgångar, avskrivningsprinciper och nedskrivning av tillgångar. Det kan också vara så att vissa upplysningar som lämnas i årsredovisningen kan ha betydelse för hur en extern läsare av årsredovisningen bedömer värdet och då försöker vi få företagen att lämna så mycket information som möjligt. Det är viktigt att en utomstående ska kunna värdera företaget rätt.”

Vilken inställning har Er revisionsbyrå till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Jag tror att med de krav som finns på de mindre företagen så kanske revisionsplikten kan vara betungande. Å andra sidan är jag av åsikten att revisionen och det jobb revisionsbyråerna gör med att lämna råd och anvisningar vid bokslut och årsredovisningar höjer kvaliteten. Om man tittar på Danmark, som slopat revisionsplikten för små aktiebolag, så har många behållit sina revisorer som konsulter. Jag tror att långivare och externa intressenter kommer att kräva någon form av kontroll och sker inte kontrollen hos revisionsbyråer så kommer kontrollen att ske hos skatteverket. Jag är tudelad i frågan gällande revisionsplikten. Dels tycker jag att den går för långt i vissa delar men dels vet jag att många företagare tycker att det vi bidrar med hjälper dem.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Er revisionsbyrå?

”Konsekvenserna är försumbara. Vi har ett antal småföretag men på vår marknad är de stora och medelstora företagen viktigast och där kommer revisionsplikten fortfarande att efterfrågas.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för revisionsbranschen?

”Jag tror inte att det får någon betydelse för revisionsbranschen. Det kommer att ske vissa förändringar inom branschen, men inga större.”

Vilka tjänster erbjuder Ni småföretagen och hur tror Du att de hade påverkats utan dessa tjänster?

”Vi har inte så mycket tjänster som vi erbjuder småföretag. Vi kan erbjuda skattekonsultationer och årsredovisningar men inte något specifikt för småföretag.”

Om revisionsplikten avskaffas, tror Ni att andelen konsultuppdrag kommer att påverkas då?

”Nej det tror jag inte, eventuellt skulle det kunna öka något. Det är de stora företagen som har mest konsultationer.”

Tror Ni att små aktiebolag kommer att efterfråga revision om den blir frivillig?

”Jag tror att de kan göra det om de inte är egenfinansierade, det vill säga om de har lånat pengar. Banker och andra långivare kommer vilja ha någon form utav tillsyn. Sedan tror jag att småföretagen själv upplever en säkerhet över sin redovisning om någon extern person har tittat på den. De kan själv ha jätteduktiga ekonomiansvariga, men när det gäller den sista biten klarar de oftast inte det. Då tror jag att man skulle kunna vilja ha den tillsynen även fortsättningsvis.”

4.1.3 Svar från revisor C

På *KPMG revision* i Malmö jobbar Mats Lager som auktoriserad revisor. Han har jobbat som revisor i 25 år. Under den tiden har han haft möjligheten att arbeta med både små, medelstora och riktigt stora företag. Numera har han dock riktat in sig på de mindre bolagen.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Ja det kan han. Revisorn är skyldig att framföra hur den interna kontrollen är i bolaget, hur företagsledningens och styrelsens kontroll över företaget är. Det är en del av vårt jobb att se till att det fungerar. Vi ska uttala oss om det inte finns några kontroller och om de kontroller som finns fungerar eller inte. Är kontrollen dålig kan vi säga till bolagen att den är dålig och i vissa fall kan vi ge förslag på var det kan förbättras.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”För de mindre bolagen är den mycket viktig eftersom de flesta mindre företagen inte har kompetens att själva göra en årsredovisning. Det finns ofta en eller två personer på ekonomiavdelningen som är fullt kompetenta att sköta det löpande, men de har ofta inte kompetensen kring förändringar i redovisningsprinciper, hur man ska göra en årsredovisning och så vidare. Detta behöver de ofta hjälp med. Jag tror att om vi inte hade varit där och hållit ögonen på vad de gör så hade kvaliteten varit sämre.”

Vilken betydelse tror du att Er revision och Era uppdrag har för ett företags värde?

”Det är svårt att säga. Man kan säga att har man en bra business så är det den som är värt någonting, inte revisionen i sig. Men för att kunna visa att man har en bra business så gäller det att den som tittar på bolaget kan lita på de siffror som bolaget redovisar. Det är där vi kommer in. Vi kan intyga att årsredovisningen på ett rimligt sätt avspeglar bolaget. En köpare utgår ofta ifrån att årsredovisningen är korrekt och speglar företaget när han avgör vad han vill betala. I och med att vi intygar att det är ett väsentligt värde på företaget kan man göra en värdering utifrån den. Hade man inte haft någon som säger att värdet är rimligt så skulle företagen kunna hitta på lite som de vill. Då kan inte en köpare lita på årsredovisningen och inte kunna göra en vettig bedömning av företagets värde. Men å andra sidan har årsredovisningen inget värde utan beskriver bolagets värde, businessens värde. Revisionen tillför inget till businessen, däremot kan man tala om för utomstående att årsredovisningen är korrekt.”

Vilken inställning har Er revisionsbyrå till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Den är positiv. Vi ser möjligheter, istället för att sälja revision till de allra minsta kunderna kan vi sälja konsulttjänster och istället hjälpa dem med att bland annat göra årsredovisningar. Numera kan vi inte ge dem så mycket konsultinsatser, i och med att vi är revisorer. Får vi istället dem som redovisningskunder kan vi ge dem hur mycket konsulttjänster som helst. Vi ser positivt på den här avskaffningen, det öppnar nya möjligheter och vi ser en chans att sälja andra tjänster till bolagen istället.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Er revisionsbyrå?

”Det betyder att vi kommer att satsa mer på redovisning och konsultation. Vi räknar med att vi kan sälja den tjänsten i avsevärt större utsträckning än idag. Innan har vi varit förhindrade att sälja både revision och konsultation men nu har vi chansen att erbjuda ett större paket, inte revision men allt det andra. Det är positivt att det finns andra affärsmöjligheter. Vi förlorar en bit men det öppnas nya möjligheter.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för revisionsbranschen?

”Det får inga större konsekvenser. Istället för att sälja revisionstjänster kan vi sälja redovisningstjänster så det är inget revolutionerande. Man slopar ju den lagliga revisionsplikten men det finns många som ändå väljer att ha revision. Det kan vara intressenter som kräver det, intressenter som investerat i bolaget och kräver att

utomstående kontrollerar att det stämmer. Bankerna kan komma att kräva revision för att ett bolag ska kunna få låna pengar. Det kommer att finnas ett tryck utifrån även om revisionsplikten avskaffas officiellt. Många kan komma att välja revision frivilligt.”

Vilka tjänster erbjuder Ni småföretagen och hur tror Du att de hade påverkats utan dessa tjänster?

”Vi kan hjälpa till med redovisning, hur de ska lägga upp en årsredovisning rent fysiskt och göra redovisningen. Vi kan göra analyser av bolaget. Det finns ganska många tjänster vi kan göra inom företaget. Vi kan hjälpa dem att starta bolag, lägga ner bolag och allt där emellan. Så det finns stora möjligheter i framtiden, det öppnas andra möjligheter istället.”

Om revisionsplikten avskaffas, tror Ni att andelen konsultuppdrag kommer att påverkas då?

”Andelen kommer att påverkas positivt, då vi kan sälja mer tjänster. Revisionstjänsten är en begränsad tjänst med ett visst antal timmar, konsulttjänsten kan ge mycket fler timmar.”

Tror Ni att små aktiebolag kommer att efterfråga revision om den blir frivillig?

”En del kommer att göra det för att det finns intressenter som kräver revision, för att man ska kunna låna pengar. Detta gäller både banker och privatpersoner som investerar pengar i bolaget. Många bolag där ägaren själv är vd och driver bolaget kanske skippar revisionen, bolag som inte behöver låna större externt kapital. De ser enbart revisionen som kostnad. Det kommer nog att försvinna ett antal revisionskunder.”

Revisor C vill även tillägga:

”Det kommer att ske förändringar och vi kommer att förlora en del kunder, de allra minsta företagen på revisionssidan. Förhoppningsvis kommer det emellertid att dyka upp nya tjänster som vi kommer att kunna erbjuda, exempelvis konsultationer. Totalt sett kommer vi nog inte att förlora större antal timmar för att revisionsplikten försvinner. De som släpper revisionen behöver ändå hjälp med redovisningen och då får vi göra den konsultationen istället och den kan kanske innebära lika många timmar. Det sker en förändring men vi behöver inte oroa oss.”

4.1.4 Svar från revisor D

Charlotte Stengnert är godkänd revisor. Hon har under 16 år arbetat på de större byråerna men har år 2006 startat en egen revisionsbyrå, Din Ekonom.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Man kan säga att revisorn har stor betydelse. Revisorn styr den interna kontrollen i företaget och om företaget har dåliga rutiner är risken för fel större. Revisorn kan påverka hur företaget styrs internt och bidrar till en bättre ekonomistyrning genom kontroller och att ge förslag på förbättringar.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”Det beror delvis på företagets storlek, mindre bolag har mindre komplicerade årsredovisningar. Sedan beror det på grundmaterialet och hur det är framtaget. Olika kompetens på dem som sköter bokföringen leder till stor skillnad på kvaliteten. Lite större bolag har mer komplicerade årsredovisningar. Där behöver företagen ofta hjälp och rådgivning för att höja kvaliteten.”

Vilken betydelse tror du att Er revision och Era uppdrag har för ett företags värde?

”Revisionen fungerar som en kvalitetsstämpel och är bland annat viktigt för banker. Att ha en ren revision är viktigt då en oren revision är dåligt för ett företags värde.”

Vilken inställning har Er revisionsbyrå till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Det finns både för- och nackdelar med revisionsplikten. För bolag med en okomplicerad verksamhet är revisionen bara en kostnad. Om bolaget redan har kvalitet på redovisningen är nyttan av revision inte särskilt stor. I andra bolag med en mer komplicerad verksamhet är nyttan stor och man upptäcker brister med hjälp av revision. Det är därför stor nytta och många fördelar med revision för dessa företag.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Er revisionsbyrå?

”De bolag som är revisionspliktiga idag och som väljer bort revision, de kunderna tappar vi. De kan dock komma att efterfråga konsulttjänster istället. Vi har inte bara revisionsuppdrag utan även mycket konsultjobb. Vi skulle inte komma drabbas negativt utan det skapar istället mer tid till konsultjobb.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för revisionsbranschen?

”Det kommer att försvinna företag som väljer att inte ha revision. Dock kommer nog många att fortfarande vilja ha kvar revisionen. De som driver företag kommer fortfarande vara i behov av revisorer och tjänster kommer fortfarande vara kvar. Dessutom kommer biten med konsultation att öka.”

Vilka tjänster erbjuder Ni småföretagen och hur tror Du att de hade påverkats utan dessa tjänster?

”Revisionen försvinner, men vi kan hjälpa dem med nästan allt annat. Bokföringstjänster, deklarationer, uppräknande av bokslut, årsredovisningar, privatdeklarationer och enklare skatterådgivning.”

Om revisionsplikten avskaffas, tror Ni att andelen konsultuppdrag kommer att påverkas då?

”Det kommer till viss del att påverkas. Skatteberäkning, moms et cetera kommer efterfrågas. Redovisning och beräkning av skatter kommer ändå att behövas. Dessa tjänster kanske till och med kommer att öka om de avstår från revision.”

Tror Ni att små aktiebolag kommer att efterfråga revision om den blir frivillig?

”Vissa kommer att välja bort det. Okomplicerade företag som själva har bra kontroll kommer inte att efterfråga revision då är det bara en kostnad för dem. De vänder sig endast till oss för konsultation.”

4.1.5 En jämförelse mellan revisorernas svar

För att få en helhetsbild av hur revisorerna ser på revisionen, avskaffandet av revisionsplikten och de andra tjänsterna revisorerna erbjuder företagen kommer vi att i följande avsnitt sammanfatta och jämföra svaren.

4.1.5.1 Den interna styrningen

När det gäller revisionens betydelse för intern styrning är de fyra revisorerna något oeniga. Revisor C menar att det är en del av revisorns jobb att se till att den interna kontrollen fungerar och att man som revisor kan tillrättavisa bolagen och ge förslag på förändringar om kontrollen inte fungerar. Även revisor D tror att revisorn har stor betydelse för den interna styrningen och kan påverka ett företag med dåligt fungerande rutiner genom idéer om

förbättringar. Revisor A håller med om att revisorn i vissa fall kan ge råd om hur företaget ska sköta sin ekonomistyrning. Han tror dock att det främst gäller nystartade företag som önskar få hjälp med detta. I större företag där det finns utarbetade manualer för ekonomistyrningen tror revisor B att det finns möjlighet att ha synpunkter. När det gäller småföretag tror hon dock inte att det förekommer ekonomistyrning i lika stor bemärkning, utan att ägaren mer ”styr med hjälp av magen”. I de fall kan revisorn inte påverka ekonomistyrningen, enligt revisor B.

4.1.5.2 En korrekt årsredovisning

När det gäller småföretag är de fyra revisorerna eniga om att företagen inte själv besitter den kunskap som krävs för att upprätta en korrekt årsredovisning. De menar därför att revisorn ofta kan hjälpa till genom konsultation med råd och anvisningar för hur formaliteterna ska se ut. Revisorerna A och C är eniga om att reglerna är alltför komplexa samt att det sker förändringar hela tiden, vilket innebär att det är mycket svårt för det lilla företaget att själv kunna åstadkomma en felfri årsredovisning. Revisor D menar att det är stor skillnad på kompetensen inom olika företag vilket leder till stora variationer i kvalitet på årsredovisningarna. Hon menar dock att företagen ofta behöver hjälp med rådgivning för att höja årsredovisningens kvalitet.

4.1.5.3 Betydelsen av att anlita en revisor

Revisionen är en kvalitetsstämpel som intygar företagets intressenter att det som står i årsredovisningen är ett korrekt värde på företaget. Detta är samtliga av de intervjuade revisorerna eniga om. Revisor A menar att om man inte kan lita på informationen i årsredovisningen finns ingen anledning att den över huvud taget görs. Revisor B tror inte att det är revisionen i sig som är värt någonting, utan businessen. Men för att visa att man har en bra business måste intressenter kunna lita på de siffror som bolaget redovisar och som revisor kan man intyga att årsredovisningen speglar bolagets värde. Företagets värde kan förbättras med hjälp av en revisor i form av de råd och anvisningar revisorn kan ge. Det kan gälla allt ifrån värdering av tillgångar, avskrivningsprinciper och vilka upplysningar som ska lämnas i årsredovisningen. Revisor D tillägger även att en oren revision är dåligt för ett företags värde och det är därför viktigt att revisorn ser till att revisionen blir ren.

4.1.5.4 Uppfattningen om revisionsplikten

Ingen av de tillfrågade revisorerna ser några större problem i att revisionsplikten eventuellt kommer att avskaffas i framtiden. Revisor D menar att det finns både för- och nackdelar med revisionsplikten. I ett bolag med en relativt okomplicerad verksamhet är revision mest en kostnad som inte påverkar kvaliteten nämnvärt. I andra bolag med mer komplicerad verksamhet är nyttan stor och brister kan upptäckas med hjälp av revisionen. Även revisor B håller med om att för många mindre företag är revisionsplikten alltför betungande. Å andra sidan tycker hon att revisionsbyråernas arbete höjer kvaliteten på bolagen. Revisor C ser positivt på ett slopande av revisionsplikten. ”Vi ser möjligheter. Istället för att sälja revision till de minsta kunderna kan vi sälja konsulttjänster”, säger han. Enligt honom öppnar avskaffandet nya möjligheter och en chans att sälja andra tjänster till bolagen, mer konsultation istället för revision.

4.1.5.5 Konsekvenser vid ett borttagande av revisionsplikten

Att ta bort revisionsplikten för de minsta aktiebolagen kommer att få konsekvenser för såväl de enskilda bolagen som revisionsbranschen. Det finns företag som kommer att välja bort revisorn men revisorerna tror att det kommer att bli en marginell effekt. Revisor D tror att de som väljer bort revisionen istället kommer att efterfråga mer konsulttjänster, vilket endast innebär en förändring i arbetsuppgifter. Även revisor C tror på en större satsning av konsultation men samtidigt tror han att många företag kommer att välja revision frivilligt. Intressenter som exempelvis banker kommer att kräva reviderade årsredovisningar från företagen för att låna ut pengar, det tror revisorerna C, B och A. Därför ser de inga större problem i den kommande utvecklingen.

4.1.5.6 Tjänsterna revisionsbolagen erbjuder

Det finns många tjänster, förutom revision, en revisor kan hjälpa småföretagen med, exempelvis deklARATIONER, årsredovisningar och skattekonsultation. Det finns alltså många alternativa möjligheter för framtiden. Tre av de fyra revisorerna tror att de kommer att fler konsultuppdrag om revisionsplikten försvinner. Den fjärde revisorn menar att det snarare är de stora företagen som är intresserade av konsulthjälp. Revisor C ser positivt på en övergång till mer konsultation, då det kan generera betydligt fler timmar.

4.2 Vad tycker en redovisningskonsult?

4.2.1 Svar från redovisningskonsulten

Mika Laulaja är byråchef på *Öresunds Redovisning AB* i Malmö. Han är både auktoriserad redovisningskonsult och jurist. Företaget bildades 1996 och är inriktade på yrkestrafiken.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Här på byrån hjälper vi allt från små enskilda firmor, som nästan skulle kunna betraktas som hobbyverksamhet, upp till stora koncerner där vi sysslar med koncernredovisning. I de mindre företagen är det upp till 80 procent av företagarna som struntar i redovisningen. De tittar bara på sina likvida medel, vad de har på bankkontot och är mindre intresserade av sin ekonomistyrning. Ju större företagen blir desto större blir intresset för redovisning och revision. Sen är det klart att vi kan påverka de kunder som är intresserade av ekonomistyrning. Vi kan hjälpa dem fullt ut och titta på olika lösningar på produktkostnader, täckningsbidrag, hur de kan öka sin omsättning och så vidare. Det beror helt och hållet på klienten.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”Jag skulle vilja påstå att revisionen har en avgörande betydelse för att man ska känna att årsredovisningen är korrekt utförd, att de siffror som finns där är korrekta.”

Vilken betydelse tror Du att Era uppdrag har för ett företags värde?

”Det beror på yttre intressenter, aktieägare som tittar på bolagets ställning och borgenärer som tittar på årsredovisningen. Företagets värde ökar inte på grund av att man har en korrekt redovisning, det ska man ju ha enligt lag. Däremot så ökar parametrarna. Om revisionsplikten försvinner blir det ett större arbete för borgenärer och andra intressenter att inhämta information från annat håll, exempelvis via upplysningscentraler och skatteverk. Att värdet skulle öka, det kan jag inte se. Däremot kan förtroendet för och kvaliteten på företaget öka.”

Vilken inställning har Er redovisningsbyrå till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Vi ställer oss positiva till det, det gagnar oss som är redovisningskonsulter. Man kan säga så här att 98 procent av företagen som finns i Sverige är småföretag och nästan alla har en oerhört hög administrativ kostnad för revision, som egentligen inte gagnar dem alls. Det skulle lika gärna kunna ingå i vårt uppdrag som redovisningsbyrå, så att det

ökar vår roll. Jag tror att småföretag ser positivt till att revisionsplikten försvinner. Revisionsplikten finns bara i de nordiska länderna. Alla andra länder, exempelvis England, har ju skippat revisionsplikten helt och hållet. Det är ett nordisk beteende.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Er redovisningsbyrå?

”Konsekvenserna innebär ett ökat arbete för oss, som är positivt. Vi kommer att få fler uppdrag som skiljer från vårt normala redovisningsarbete. Redovisningsbyråernas branschorganisation har också infört en auktorisation där vi kommer att bli granskade, så konsekvenserna är att fler kommer att komma till oss och våra uppdrag kommer att öka.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för revisionsbranschen?

”Obönhörligen kommer det att bli så att revisionsbranschen kommer att minska. Eftersom 98 procent av företagen i Sverige är småföretag så kommer de att välja att inte bli reviderade utan de väljer att ha en korrekt redovisning istället. Så man kan väl säga att revisionsbyråerna kommer att behöva åta sig andra former av uppdrag om de ska kunna överleva. Antalet byråer kommer säkert att minska.”

Vilka tjänster erbjuder Ni småföretagen och hur tror Du att de hade påverkas utan dessa tjänster?

”Vi erbjuder småföretagare all hjälp de behöver, både inom juridik och inom ekonomisk rådgivning. Så att avskaffandet av revisionsplikten påverkar inte den här typen av uppdrag.”

Om revisionsplikten avskaffas, tror ni att andelen konsultuppdrag kommer att påverkas då?

”Ja, våra konsultuppdrag kommer att öka, det tror jag. Jag kan ju bara tala ur egen sak och då är det så att revisorerna har, i alla fall i de bolag som vi handhar, en väldigt liten kundkontakt. Den övervägande delen av den ekonomiska kontakten sker med oss, sedan överlämnar vi redovisningsmaterialet till en revisor för en nödvändig granskning.”

Tror ni att små aktiebolag kommer att efterfråga revision om den blir frivillig?

”Jag är alldeles övertygad om att små aktiebolag inte kommer att efterfråga revisionstjänsten, på grund av att de känner det som ett onödigt ont, en kostnad. Jag tror att de istället kommer att anlita redovisningskonsulter i högre grad, som har kvalitet och

som upprättar löpande period- och månadsbokslut. Jag tror att eftersom redovisningskonsulternas bransch har blivit auktoriserad så kommer banker och kreditinstitut mer och mer begära in balans- och resultatrapporter som är upprättade av auktoriserade redovisningskonsulter. Så revisorns roll kommer nog att försvinna just i själva granskningen av mindre bolag.”

4.2.2 Vad säger revisorerna om redovisningskonsulterna?

Revisor A har svårt att förstå varför redovisningskonsulterna och deras intresseorganisation SRF är för ett avskaffande av revisionsplikten. Han menar att många revisionsbyråer kommer att tvingas anpassa sig och kanske till och med sadla om från revision till konsultjobb och att göra årsredovisningar. Konkurrensen på redovisningsområdet kommer alltså att skärpas.

Revisor A påstår att om redovisningskonsulterna får som de vill - att revisionsplikten avskaffas - kommer de att bli konkurrensutsatta av många kvalificerade revisorer, som i hans ögon är mer kompetenta än konsulterna. Han förstår inte varför de är så stora förespråkare till ett avskaffande eftersom konsekvenserna blir att flera kommer att konkurrera om samma antal timmar.

Revisorerna tror på en ökad andel konsultuppdrag om revisionsplikten avskaffas. Problemet är, enligt revisor C, att komma in i företagen. Det kommer att innebära en ökad konkurrens mellan redovisningsbyråer och revisionsbyråer. Enligt revisor C är det ofta en prisfråga vilken kunden väljer och att kunna konkurrera med priset är svårt för de större revisionsbyråerna. Han tror att man som revisor måste kunna erbjuda någonting annat, exempelvis expertis och kunskap, skattekonsultationer eller att sälja paketlösningar.

4.3 Vad tycker småföretagarna?

4.3.1 Svar från småföretagare A

Rikard Persson är vd på taxibolaget *Brp Service AB*. Företaget har fem taxibilar som är anslutna till Taxi Skåne. De omsätter cirka fem miljoner kronor per år och har varit i branschen i 15 år.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Jag vet inte om revisionen i sig har så stor betydelse för god ekonomistyrning. Man kan däremot säga att revisionen gör själva siffrorna mera pålitliga, både för skattemyndigheten och för andra intressenter. Visst kan revisorn ge råd och hjälpa till hur man ska göra vid vissa tillfällen och påverka beslut man ska ta.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”Det är viktigt då man vet att det är korrekt utfört enligt lagen. Att siffrorna har blivit granskade av revisorn gör att årsredovisningen blir mer pålitlig.”

Vilken betydelse tror Du att revisionen har för företagets värde?

”Som sagt kan det höja ett företags värde då siffrorna blir mer pålitliga.”

Vilken inställning har Ert företag till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Det är bra för många små aktiebolag som omsätter lite pengar och kanske inte behöver en revisor som sköter deras bokföring eller som inte behöver bli reviderade. Man bör avskaffa det för de minsta aktiebolagen där de kan klara sig med en vanlig bokförare.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Ert företag?

”Det kommer inte att innebära några större konsekvenser då vi fortfarande kommer att samarbeta med vår revisor som sköter redovisningen i vårt bolag. Det enda vi kan komma att göra är att avstå från själva revisionsbiten.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för Er bransch?

”Många inom vår bransch kommer, liksom vi, att avstå från att bli reviderade då det oftast handlar om små aktiebolag som omsätter ganska lite pengar.”

Vilka tjänster erbjuds Ni idag från er revisionsbyrå och hur tror Du att ni hade påverkas utan dessa tjänster?

”Han sköter det mesta inom den ekonomiska biten. Dessutom kan vi alltid vända oss till honom om vi har frågor.”

Kommer Ni att fortsätta efterfråga revision vid ett slopande av revisionsplikten?

”Nej, det tycker inte vi behövs.”

4.3.2 Svar från småföretagare B

3 Visions Nordic AB är ett callcenter som erbjuder tjänster inom marknadskommunikation. Bolaget har funnits sedan 2005. Vd och ägare är Amir Poursamad.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Absolut. Revision kan både påverka och påvisa god eller icke god ekonomi inom företaget och därmed påverka vilka beslut som skall tas. Revisorn kan ha en stor roll i ekonomistyrningen och bidra med goda råd och tips.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”Revisorn är mycket viktig. Men det finns alltid undantag där det trots revision inte behöver innebära korrekta siffror.”

Vilken betydelse tror Du att revisionen har för företagets värde?

”Den har mycket stor betydelse eftersom revisionen är ett av nyckelverktygen för att värdesätta ett företag.”

Vilken inställning har Ert företag till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”När det gäller mindre aktiebolag så har vi en positiv inställning.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Ert företag?

”Det innebär inga större konsekvenser.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för Er bransch?

”Slopande av revision kan medföra konsekvenser generellt för alla branscher.”

Vilka tjänster erbjuds Ni idag från er revisionsbyrå och hur tror Du att ni hade påverkas utan dessa tjänster?

”Bokföring, skatt- och momsredovisning, revision och rådgivning.”

Kommer Ni att fortsätta efterfråga revision vid ett slopande av revisionsplikten?

”Nej.”

4.3.3 Svar från småföretagare C

Henrik Ullman är vd för aktiebolaget *Extensive Music*. Bolaget är verksamt inom musikbranschen och har varit det i 12 år. På företaget sysslar man med management och promotion till flera olika artister. För närvarande har bolaget sex anställda.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Själva revisionen behöver inte ha någon betydelse för ekonomistyrningen men visst kan det ha betydelse om ett bolag är reviderat eller inte. Revisorn kan ju alltid komma med råd och på så sätt påverka styrningen.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”Årsredovisningen blir ju mer korrekt då den är reviderad, då en kvalificerad yrkesman har tittat på och granskat siffrorna.”

Vilken betydelse tror Du att revisionen har för företagets värde?

”Då allt har granskats får det en positiv verkan för ett företags värde. Det gör att siffrorna känns mer tillförlitliga.”

Vilken inställning har Ert företag om ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Vi är för ett slopande av revisionsplikten. Det känns onödigt för de allra minsta bolagen och det kan innebära en alltför stor kostnad med en dyr revisor som ska granska och revidera många små aktiebolag.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Ert företag?

”Inga, vi kommer att fortsätta som innan.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för Er bransch?

”För vår bransch så är det väl positivt om man själv kan välja. Jag tror dock inte att det får några större konsekvenser då de flesta i alla branscher är måna om att ha en korrekt årsredovisning, varje sig med revision eller utan.”

Vilka tjänster erbjuds Ni idag från er revisionsbyrå och hur tror Du att ni hade påverkas utan dessa tjänster?

”Vi får hjälp med bokföring, skattedeklarationer, beräkning av moms och så vidare. Ja, det mesta kan man nog säga.”

Kommer Ni att fortsätta efterfråga revision vid ett slopande av revisionsplikten?

”Ja.”

Om ja, kommer Ni då att efterfråga samma tjänster som tidigare? Varför/varför inte?

”Vi kommer efterfråga samma tjänster som innan. Anledningen är att det har fungerat bra innan och vill gärna fortsätta på samma sätt.”

4.3.4 Svar från småföretagare D

Pouyan Kasraian är vd för och äger 75 procent av företaget *Guaya Investment AB*. Det är en klädbutik som ligger i centrala Malmö, har tre anställda och omsätter ungefär en och en halv miljon kronor om året. Pouyan Kasraian har varit i branschen i fem år.

Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?

”Revisionen har stor betydelse. Utan ordentlig revision har man inte samma kontroll. Revisorn kan inte direkt påverka den interna styrningen men revisorns åsikt är alltid intressant han kan på ett indirekt sätt påverka bolaget.”

Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

”Det är extremt viktigt då revisorn besitter de rätta kunskaperna för en grundlig kontroll, innan det skickas till skattemyndigheten.”

Vilken betydelse tror Du att revisionen har för företagets värde?

”Utän revision vet man inte om alla siffror är korrekta, så man kan säga att revisionen har förmågan att höja värdet i ett företag.”

Vilken inställning har Ert företag till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”För mindre aktiebolag med en låg omsättning kan det vara positivt att slippa revisionsplikt. För dessa företag är kostnaden mest en belastning. Det beror mycket på hur stor omsättning man har.”

Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Ert företag?

”Inga större då vi fortfarande kommer att ha vår revisor kvar.”

Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för Er bransch?

”Det kommer att variera bland de större och mindre klädesaffärerna. De minsta kommer nog att välja att avstå från revision.”

Vilka tjänster erbjuds Ni idag från er revisionsbyrå och hur tror Du att ni hade påverkas utan dessa tjänster?

”De flesta tjänsterna har vi från en redovisningskonsult medan revisorn gör en grundlig kontroll varje år innan årsbokslutet.”

Kommer Ni att fortsätta efterfråga revision vid ett slopande av revisionsplikten?

”Ja, det kommer vi.”

Om ja, kommer Ni då att efterfråga samma tjänster som tidigare? Varför/varför inte?

”Ja, vi kommer att efterfråga samma tjänster som tidigare eftersom vi anser att det är bättre för företaget och det är värt kostnaden.”

4.3.5 En jämförelse mellan småföretagarnas svar

4.3.5.1 Revisorns betydelse för företagen

Tre av de fyra småföretagarna tror inte att själva revisionen kan påverka den interna styrningen. De är däremot alla överens om att revisorn är en viktig rådgivare och på så sätt kan påverka företaget. Att revisorns granskning av årsredovisningen innebär en enorm trygghet för företagarna är det ingen tvekan om. Småföretagare A menar att med hjälp av denna kontroll bli årsredovisningen pålitlig och han känner själv en trygghet i att den stämmer överens med de lagar som finns. Småföretagare B poängterar dock att det finns undantag. Det finns även reviderade årsredovisningar som innehåller felaktigheter. Revisionen hjälper till att höja ett företags värde, det håller alla fyra med om. Siffrorna blir mer pålitliga och man vet att

allting stämmer. Småföretagare B ser revisionen som ett av nyckelverktygen för att värdesätta ett företag.

4.3.5.2 Åsikter om revisionsplikten

Alla fyra tycker att revisionsplikten bör avskaffas för de minsta företagen. Småföretagare A menar att de minsta bolagen klarar sig med en vanlig bokförare och både småföretagare C och D tycker en den kostnad revisionen belastar småbolagen med är alltför hög.

4.3.5.3 Konsekvenser vid ett borttagande av revisionsplikten

Inga av de intervjuade småföretagarna tror att ett borttagande av revisionsplikten kommer att påverka deras företag på något väsentligt sätt. Två av de tillfrågade kommer att fortsätta att ha revisorn kvar som vanligt. En tredje kommer endast att avstå från själva revisionen och i övrigt behålla sin revisor för övriga uppdrag. Småföretagare C tror varken att hans egen bransch eller andra branscher kommer att påverkas nämnvärt, alla är måna om att ha korrekt utförda årsredovisningar. Att många i den egna branschen kommer att avstå från revision, det tror både småföretagare A och D. Småföretagare B tror att avskaffandet kommer att få konsekvenser i alla branscher, inte bara i den egna.

4.3.5.4 Tjänster småföretagen får hjälp med

Småföretagare D får den mesta hjälpen från en redovisningskonsult och revisorn utför bara en årlig kontroll. De övriga tre tar hjälp av revisorn för allt möjligt. Han eller hon har bland annat hand om företagets bokföring och redovisning av både skatt och moms. Dessutom finns revisorn där för rådgivning.

4.4 Vad tycker bankerna?

4.4.1 Svar från banktjänsteman A

Anne Lindhe arbetar som företagsrådgivare på *Sparbanken Finn* i Malmö. *Sparbanken Finn* finns lokaliserad i sydvästra Skåne med sammanlagt 330 anställda i området. Kontor finns, förutom i Malmö, även i bland annat Lund och Eslöv. Banken är inriktad på små och medelstora företag.

Vilka krav ställer Ni idag när ett småföretag vill låna pengar till investeringar?

”Att företaget har någon som sköter redovisningen, som kan det här med redovisning. Ibland är det de själva och ibland måste de ha hjälp av en extern byrå. Sedan vill även att de plockar fram aktuella siffror om hur det har gått hittills i både resultat- och balansräkning. Vi behöver ha en bra bild på hur företaget ser ut och hur det är finansierat från början.”

Är en reviderad årsredovisning ett krav?

”En reviderad årsredovisning är inte ett krav av oss då vi även har många enskilda firmor, handelsbolag och kommanditbolag som kunder. Om det är ett aktiebolag som har en reviderad årsredovisning så plockar vi fram den.”

Om revisionsplikten avskaffas, kommer Ni då att kräva reviderade årsredovisningar från småföretag som vill låna pengar?

”Inte i större omfattning än vi gör idag. Vi har inte diskuterat det här så mycket på banken men min egen uppfattning är att vi kommer att fortsätta kräva reviderade årsredovisningar av de lite större aktiebolagen, för att få ett bra beslutsunderlag. Kraven kommer nog inte att vara desamma för de mindre bolagen. Men som sagt är det bara vad jag tror. Man vet ju inte säkert hur allt kommer att utveckla sig.”

Vilka alternativa krav kan ställas, förutom reviderade årsredovisningar?

”Det skulle ju vara resultat- och balansrapporter som företagen själva har tagit fram, som inte är reviderade. Frågan är dock vad man kan ge dessa rapporter för värde, när ingen har granskat dem. Det är ett problem som banken måste fatta ett beslut om och det kommer att göras i samverkan med många andra.”

Kommer Er bransch att påverkas om revisionsplikten avskaffas?

”Ja, det kommer den att göra eftersom vi känner oss säkra med den information en revisor har skrivit under på. Revisorns intygande innebär en viss trygghet för oss och vi måste nog börja tänka på ett annat sätt för att kunna lita på uppgifterna, när inte längre en revisor granskat dem.”

Tror Du att det finns risker för en konkurrenssituation, att Er bank kräver reviderade årsredovisningar men inte andra? Hur ska ni kunna konkurrera med dem då?

”Det kommer inte att gå, utan vi kommer att få jobba som alla andra banker. Jag tror inte att vi kan stå ensamma och vara de enda som kräver reviderade årsredovisningar, det tror jag inte. Det kostar företagen en hel del pengar att få boksluten reviderade, så att vi kommer nog att få anpassa oss till våra konkurrenter.”

Vilken inställning har Er bank om ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Som sagt har banken ingen uttalad inställning till det här, utan jag kan bara ge min egen åsikt. Enligt mig kommer det att bero på var man drar gränsen, vilken bolagsstorlek som det här kommer att gälla. Vi har varit glada för att få ha det här, det har varit en hjälp för oss i vårt beslutsfattande. Vi får väl på något sätt begära in andra handlingar eller ögonblicksbilder som revisorer har ställt och som inte är i samma omfattning som dagens revisionsarbete, utan att man går in och gör kortare insatser.”

Revisorerna är övertygade om att Ni banker kommer att kräva revision för att låna ut pengar, kommentarer?

”Min personliga åsikt är att vi kommer att kräva någon form av revision för att ställa upp med kapital. Vi får se vad det blir, om alla banker kommer att göra det eller om man får ta fram ett annat underlag.”

Hur viktig tror Du att en revisor är för ett småföretags framgångar? Behöver småföretagen en revisor?

”Alla kanske inte behöver en revisor men ibland har revisorn en väldigt viktig roll för småföretagen. Det är inte alla småföretagare som kan det här med ekonomi. De kan sin verksamhet och sin grej men revisorn är en mycket god konsult och rådgivare, som kan peka på förbättringsåtgärder. De kan ganska ofta vara till hjälp för småföretagen, det är i alla fall min åsikt. Vissa kanske tycker att de bara gör ett snabbt jobb och tjänar mycket pengar på det. Min uppfattning är att de har ett värde, om man blandar in dem i verksamheten så kan man dra väldigt stor nytta av dem. På samma sätt vill vi vara rådgivare i allt det finansiella, både på låntagarsidan och när det gäller förvaltningar och Cashmanagement. Man kan dra nytta av sin bankkontakt på många fler sätt än man kanske tror. Det är mer än att bara låna pengar, man kan bolla andra typer av frågor med oss också. Det allra bästa är om vi kan föra en dialog och exempelvis tillsammans med revisorn komma på mycket bra idéer.”

4.4.2 Svar från banktjänsteman B

Olof Lindvall är företagsrådgivare på *Swedbank*, som är en av de fyra största bankerna i Sverige. Banken finns över hela landet och även i de nordiska grannländerna. Olof Lindvall jobbar på kontoret på Gustav Adolfs torg i Malmö. Där finns en avdelning för privatpersoner, en företagsavdelning för stora företag och en för små, där han själv arbetar.

Vilka krav ställer Ni idag när ett småföretag vill låna pengar till investeringar?

”Vi tittar på ett antal olika saker. Vi tittar dels på de personer, oftast en eller två, som driver företaget. Personerna är väldigt viktiga, då våra erfarenheter säger att rätt person med känsla för entreprenörskap klarar uppgifterna betydligt mycket bättre. Det visar minst lika mycket som exempelvis affärsidén. Den andra biten vi tittar på är själva verksamheten och återbetalningsförmågan. Där använder vi dels historik i form av årsbokslut, resultat- och balansrapporter. Det viktigaste är egentligen framtiden och material som budgetprognoser. En annan bit som vi tittar på är hur vi kan säkerställa när det blir aktuellt att låna pengar.”

Är en reviderad årsredovisning ett krav?

”Man kan säga så att vi på alla våra engagemang gör en beprövning av företag som har krediter på minst en miljon. Då har vi ett begrepp vi kallar årlig prövning som innebär att vi går igenom bolaget och kreditengagemanget en gång om året, oavsett om det är aktuellt med nya pengar eller inte. Då säger vårt regelverk att när bolagets årsbokslut är klart så ska det vara ett reviderat bokslut. I undantagsfall, på preliminära siffror, har mycket att göra med hur väl vi känner personen, det vill säga hur väl vi kan lita på de här siffrorna.”

Om revisionsplikten avskaffas, kommer Ni då att kräva reviderade årsredovisningar från småföretag som vill låna pengar?

”Jag kan tänka mig att i de fall där man har nya företag eller företag som har haft sämre lönsamhet så kan det vara så att man vill se ett reviderat bokslut, även om det inte finns några krav på det. Så att i vissa fall tror jag att vi kommer att begära reviderade årsbokslut och kommer att ställa de kraven.”

Vilka alternativa krav kan ställas, förutom reviderade årsredovisningar?

”Vi gör ibland så att när vi bokar möte med en kund så har vi revisorn med i förhandlingarna. I vissa fall kanske vi kan kräva någon form av intyg som bekräftar olika former av affärshändelser. Vi kan kräva att få titta på olika former av avtal som företaget har skrivit och som kan vara intressanta för oss titta på.”

Kommer Er bransch att påverkas om revisionsplikten avskaffas?

”Jag tror att till en viss del kan det påverka men jag tror inte att det får någon dramatisk effekt. Ett reviderat årsbokslut har ett högt kvalitetsvärde som vi värdesätter. Vi kan komma att begära det även i framtiden för att försäkra oss och öka tillförlitligheten, även om det avskaffas enligt lag.”

Tror Du att det finns risker för en konkurrenssituation, att Er bank kräver reviderade årsredovisningar men inte andra? Hur ska ni kunna konkurrera med dem då?

”Det kan bli en viss konkurrenssituation men jag tror inte att det blir så stor skillnad.”

Vilken inställning har Er bank om ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Jag har inte sett att banken har gjort något officiellt ställningstagande till detta. Det är klart att det för vår del innebär fördelar med reviderade årsredovisningar. Det är som sagt en kvalitetssäkring.”

Revisorerna är övertygade om att Ni banker kommer att kräva revision för att låna ut pengar, kommentarer?

”I vissa fall men jag tror inte i alla. Förmodligen blir det någon form av praxis som man jobbar efter som växer fram. Helt klart är att vi kommer att kräva det i vissa fall, det är jag övertygad om.”

Hur viktig tror Du att en revisor är för ett småföretags framgångar? Behöver småföretagen en revisor?

”I många fall så tror jag att revisorn är väldigt viktig. Det beror dels på vilken revisor det är och dels vilken relation man har till sin revisor. Många använder sin revisor som mer än bara en som tar om hand om siffrorna, mer som ett bollplank i olika affärsdiskussioner och där också vi som bank kommer in. Många av våra företagskunder säger själv att de använder revisorn i många olika sammanhang. Jag tror att även om

man skippar kravet på revisionsplikten så kommer många att fortsätta förhållandet med sin revisor, som fungerar som en rådgivare.”

4.4.3 Svar från banktjänsteman C

På *SEB* i Malmö jobbar Björn Lanner som företagsrådgivare. Kontoret är ett av tio i Malmöregionen och det är ett fullservicekontor med både privat- och företagskunder. På företagsavdelningen har de företag av varierande slag, allt från enmansföretag till bolag som omsätter ett par hundra miljoner kronor om året.

Vilka krav ställer Ni idag när ett småföretag vill låna pengar till investeringar?

”Vår utlåning som bank är alltid baserad på ett kassaflöde, det är väldigt centralt i finansieringen. Storleken på företaget har ingen betydelse utan det gäller att kunna visa ett flöde som tål ett kredituttagande, det är det allting handlar om. Det viktiga är analysen, sunt förnuft och att man kan se betalningsförmågan, att man kan klara sina kreditåtaganden.”

Är en reviderad årsredovisning ett krav?

”Kravet är att det är tillförlitlig information. Som det ser ut idag så är det att ha reviderade siffror men skulle det försvinna så går det ju att presentera materialet på annat sätt. Det är tillförligheten som är det viktiga. Jag vet inte vad som skulle kunna ersätta det reviderade årsbokslut, det kanske blir andra krav där man har någonting som kan garantera att det är riktigt information. Något som är likvärdigt och som ger lika stor tilltro.”

Om revisionsplikten avskaffas, kommer Ni då att kräva reviderade årsredovisningar från småföretag som vill låna pengar?

”Annars måste de visa någonting annat som vi tycker att vi känner oss tillfreds med, där vi kan se tillförlitligheten i informationen. Vi måste kunna verifiera uppgifterna om en rörelse, tilltron till siffrorna är ju det vi går på.”

Vilka alternativa krav kan ställas, förutom reviderade årsredovisningar?

”Det är i så fall att vi accepterar företagaren själv, där vi har historisk en relation och där företagen alltid har infriat vad de har sagt tidigare. Om vi inte har haft tidigare relationer kan vi komma att kräva andra garantier, förutom reviderade bokslut. Det kanske finns en

ekonomikonsult eller redovisningskonsult som har varit med och tittat på siffrorna och som kan styrka de uppgifter som vi är intresserad av. Det är den vägen som man får gå i så fall.”

Kommer Er bransch att påverkas om revisionsplikten avskaffas?

”Vi har inte kommit dit än och vi har inte funderat så mycket i de banorna. Men de måste ha något annat som kan bevisa ordentliga siffror. Förändringen kan ju bli att man måste ha ett annat sätt där man kan presentera pålitliga siffror, som vi som bank och andra motparter kan känna sig tillfreds med.”

Tror Du att det finns risker för en konkurrenssituation, att Er bank kräver reviderade årsredovisningar men inte andra? Hur ska ni kunna konkurrera med dem då?

”Vi gör affärer och ställer krav på det vi vill se. Det gör säkert de andra bankerna också. Det handlar om risk från vår sida, man måste alltid kalkylera fram risken i en kreditaffär. Vi måste kunna styrka betalningsförmågan och det tror jag att även våra konkurrenter måste göra. Man får ta fram ett verktyg för det. Alla banker har likvärdiga intressen och kommer nog att ställa samma krav.”

Vilken inställning har Er bank om ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

”Vi har inte beaktat det på banken. Vi har ett system med reviderade årsredovisningar och har vi inte det måste vi ha något annat som är minst lika bra.”

Revisorerna är övertygade om att Ni banker kommer att kräva revision för att låna ut pengar, kommentarer?

”Jag tror att det nog kan stämma och ska vi inte ha det ska vi ha något annat, frågan är vad vi kommer att kräva i framtiden. Personligen tror jag att även om det blir lagstadgat att man inte måste ha reviderade årsbokslut, så kommer många företag att ha det kvar. Då får man den här kvalitetshöjande bilden av företaget.”

Hur viktig tror Du att en revisor är för ett småföretags framgångar? Behöver småföretagen en revisor?

”De behöver revisorer som är nära företagsledaren och som inte bara är revisor, utan även en rådgivare. De behöver ha en revisor som är involverad och som ger råd om hur

man ska gå tillväga på olika sätt. Sen finns det även revisor som är inriktade på att göra bara sifferarbete, det beror på vilken anknytning man har till verksamheten.”

4.4.4 En jämförelse mellan banktjänstemännens svar

När ett företag vill låna pengar tittar bankerna på något skilda saker, exempelvis aktuella siffror från företaget, personerna som driver företaget eller företagets kassaflöde. Den sammanhängande faktorn är återbetalningsförmågan, bankerna måste känna trygghet i att pengarna återbetalas. Två av bankerna säger att reviderade årsredovisningar är ett krav medan den tredje banken säger att det inte är ett krav men om de finns plockas de fram.

Om revisionsplikten avskaffas kommer reviderade årsredovisningar att krävas i vissa fall, säger banktjänsteman B. Exempelvis i nystartade företag eller i företag med dålig lönsamhet. Banktjänsteman C menar att om ingen reviderad årsredovisning visas upp, måste banken få någon annan garanti för tillförlitligheten i siffrorna. I bank A, där kravet inte finns idag, kommer det i fortsättningen inte heller krävas granskade årsredovisningar. Detta är viktigare i större bolag, enligt banktjänsteman A.

Alternativ till reviderade årsredovisningar är att bolagen själv plockar fram resultat- och balansrapporter, att banken kräver intyg på vissa affärshändelser eller intyg från exempelvis en redovisningskonsult. Alla banktjänstemän poängterar vikten av pålitlig information som kan garantera ett säkert lån. Huruvida det handlar om granskning från en revisor eller något annat som kan intyga företagets värde, har mindre betydelse.

Om bankbranschen kommer att påverkas finns det delade meningar om. Banktjänsteman A tror att bankerna kommer tvingas tänka annorlunda om revisorns granskande funktion försvinner. Banktjänsteman B tror inte att det kommer bli någon större effekt medan banktjänsteman C inte har funderat så mycket på det. Han menar dock att företagen måste visa upp någonting istället för den reviderade årsredovisningen, som banken kan känna sig trygg med. Han tror att denna garanti kommer att krävas från alla banker och någon konkurrenssituation kommer inte att uppstå. Inte heller de andra två tror på någon större konkurrens mellan bankerna på grund av att vissa kräver reviderade årsredovisningar och andra inte. Bankerna kommer att anpassa sig till varandra då de har likvärdiga intressen.

Ingen av de tre bankerna har tagit ställning till slopandet av revisionsplikten.

Banktjänstemännen är däremot överens om att de har stor glädje av revisorns arbete och de reviderade årsredovisningarna. De håller med revisorerna om att någon granskning kommer att behövas. Om revisionsplikten försvinner måste ett alternativ finnas, säger banktjänsteman C. Banktjänsteman håller med om att revision kommer att krävas i vissa fall, men inte alla.

Revisorn är viktig för småföretagen, det anser banktjänstemännen. Revisorn kan vara en god konsult och rådgivare. Banktjänsteman B anser dock att det beror på vilken revisor man har och relationen till honom eller henne. De är alla överens om att revisorn och revisionen har en viktig funktion, både för bankerna och för småföretagen.

5. Analys

Analysen innebär att vi kopplar samman teori och empiri med syfte och frågeställningar. I analysen granskar vi det material som samlats in och resonerar oss fram till ett antal ståndpunkter.

5.1 Kommentarer till intervjuerna

Det finns många faktorer som kan spela in på de svar vi fått, från samtliga grupper responders. Det kan handla om allt från ren okunskap till att respondenten haft en dålig dag eller helt enkelt inte vill svara sanningsenligt. Poängen är att de intervjusvar vi utgår från när vi analyserar situationen kan vara influerade på en rad olika sätt. Vi har vidtagit de åtgärder vi ansett vara nödvändiga för att minimera dessa effekter. Bland annat har vi låtit respondenten välja intervjutillfälle och utformat så tydliga frågeställningar som möjligt.

En annan omständighet som troligtvis har stor betydelse för resultatet är att antalet responder i varje grupp är relativt få. Redovisningskonsulterna representeras till exempel av en enda person. Tid och resurser har begränsat oss från att utföra fler intervjuer. En intressant analys kan utföras trots att urvalet är begränsat. Det är dock viktigt att betona att de svar som presenteras endast utgör åsikter hos tolv personer från fyra olika branscher. Inga generaliseringar till hela branscherna kan göras utifrån dessa svar. Svaren kan däremot ge en antydning om hur de olika verksamhetsområdena resonerar.

Den grupp som var mest insatt i ämnet och som hade mest att säga vid intervjuerna var revisorerna. De var mycket engagerade i frågan och gav både intressanta och utförliga svar på de frågor vi ställde. Småföretagen var förvånansvärt dåligt insatta i ämnet. En del av dem visste knappt vad revisionsplikt innebär och kunde därför inte svara förrän en förklaring av detta getts. Småföretagens okunskap har troligen påverkat svaren en del.

Redovisningskonsulten var, liksom revisorerna, insatt i ämnet och gav intressanta svar. Det är emellertid viktigt att komma ihåg att endast en redovisningskonsult finns representerad i undersökningen och att svaren bara representerar dennes åsikt. Bankerna var svåra att nå och verkade över lag ovilliga att besvara frågor kring revisionsplikten. När vi slutligen nådde tre responder poängterade de alla att den inte finns några uttalade ställningstaganden från bankernas sida. Det är alltså banktjänstemännens personliga åsikter som redogörs. Vi anser

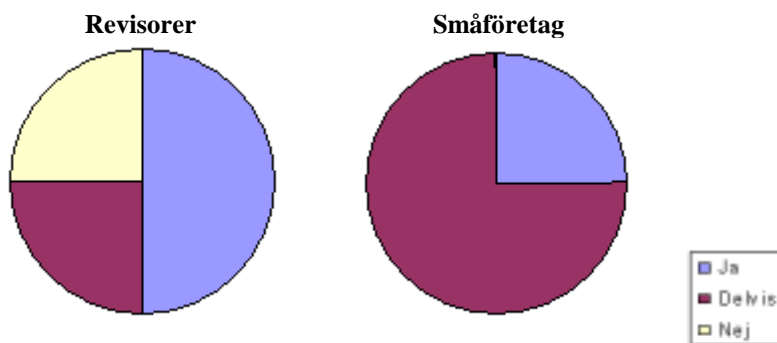
trots att då personerna arbetar med småföretag dagligen vet de vad de pratar om och bidrar med relevanta tankar i sammanhanget.

5.2 En jämförelse mellan revisorernas och småföretagarnas åsikter

5.2.1 Revisorns betydelse för ekonomistyrning

För att ta reda på om revisorn och revisionen har något värde för småföretagen är ett intressant tillvägagångssätt att göra en jämförelse, mellan vad revisorerna själv tycker om sin betydelse och vad småföretagen anser sig ta emot för värdefull hjälp av revisorerna. I denna diskussion är det viktigt att skilja mellan åsikterna om revisorn som person och revisionen som den granskande uppgift revisorn har.

Kan revisorerna påverka småföretags ekonomistyrning?

Under intervjuerna blev både revisorer och småföretagare tillfrågade om de tror att revisorn eller revisionen kan påverka den interna styrningen i ett företag. De flesta av respondenterna var överens om att revisorn kan influera genom goda råd och tips. Huruvida det handlar om att påverka styrningen genom revision fanns det delade meningar om. Endast en av de åtta tillfrågade gav ett bestämt nej, revisorn kan inte påverka ekonomistyrningen. Övriga åsikter var blandade, dock var alla överens om någon koppling finns. Revisorn har alltså någon form av inflytande över ett företags interna styrning.

Vi tror att förhållandet mellan företag och revisor har stor betydelse för graden av inflytande. Fungerar revisorn som en rådgivare som alltid finns tillhands för företagen, har han eller hon troligen en del inflytande över företaget. Denna hjälp måste dock komma på frivillig väg, företagaren måste vilja ta emot råd från en utomstående. Om företagaren tycker att ekonomistyrningen fungerar bra kan det vara svårt att som revisor försöka förändra den. En viktig poäng ligger emellertid i att småföretagarna värdesätter de råd som ges och vill ta del

av revisorns uppfattning kring den interna styrningen. Det är dock inte revisionen som kan påverka, utan revisorns tycke och goda råd.

5.2.2 Revisionens betydelse för årsredovisningen

En viktig del i revisorns arbete är att granska årsredovisningen och se till att allt stämmer. Frågan är hur betydande denna granskning är för att årsredovisningen ska vara korrekt och om företagen själv klarar av att utföra en korrekt årsredovisning, utan hjälp av revision.

Alla småföretagare anser att revisionen är viktig för att årsredovisningen ska bli korrekt. Revisorerna menar också att revisionen är viktig. De är dock något oeniga om huruvida det är viktigast för små eller stora bolag. De stora bolagens årsredovisningar är mer komplicerade än de smås och på så sätt besvärligare att få rätt på. Å andra sidan har de stora företagen mer kunskap och personal vilket ger dem mer resurser att lägga på att utföra korrekta årsredovisningar. I och med att reglerna för att upprätta en årsredovisning är så komplicerade och uppdateras kontinuerligt, är det svårt för ett litet företag att hålla sig så pass uppdaterad att en korrekt årsredovisning kan åstadkommas. Det tar garanterat mycket tid och kostar säkerligen även en hel del pengar. Liksom en av revisorerna säger, är det mycket enklare för företaget att bara lämna sina uppgifter till revisorn som snabbt och enkelt skriver ihop en årsredovisning. Dessutom innebär revisorns arbete en garanti för företaget, att årsredovisningen är korrekt utförd enligt alla regler.

Idag har de onoterade småföretagen ett stort regelverk med många valmöjligheter men för att förenkla dessa komplicerade bestämmelser håller man på att utarbeta lättare regler. K2 innebär ett gemensamt regelverk där vikten har lagts på att förenkla reglerna och framställa dessa på ett mer pedagogiskt sätt. Regelverket har även kompletterande regler från tidigare oreglerade områden. Detta nya regelverk kommer att underlätta företagets redovisning betydligt. Konsekvenserna kan bli i framtiden att de allra minsta företagen klarar av att upprätta årsredovisningar själva, utan att anlita en revisor, med hjälp av förenklingsreglerna. Vid ett sådant scenario blir det inte lika nödvändigt med revision för dessa företag.

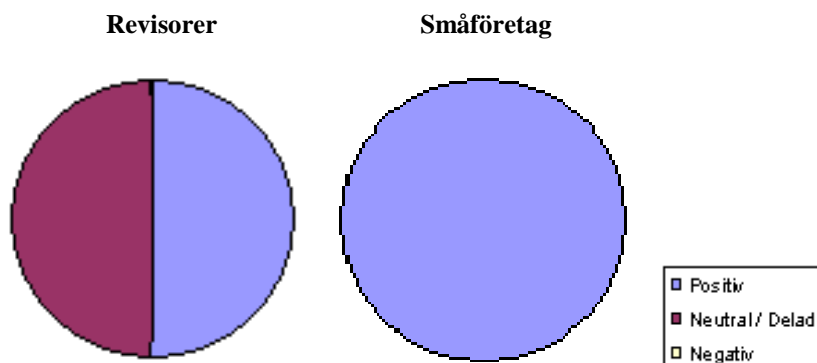
5.2.3 Revisionens möjligheter att höja ett företags värde

Revisorerna menar att deras revision innebär en kvalitetsstämpel som utåt sett ökar företagets värde. En av revisorerna formulerar det som att det är själva businessen som har ett värde, inte revisionen. För att kunna visa värdet för andra och intyga att det är korrekt måste man ha

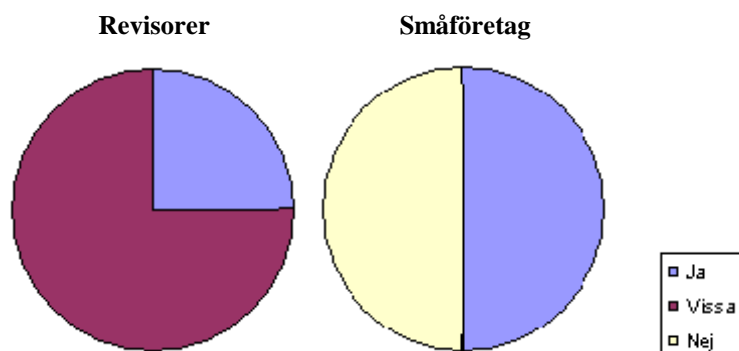
revision. Även småföretagarna ser värdet av revision som en kvalitetsstämpel. De menar att siffrorna blir mer tillförlitliga, vilket ökar företagets betydelse i andras ögon. Betydelsen av revision är alltså viktig ur ett externt perspektiv, som en garanti för olika intressenter.

5.2.4 Revisionsplikten existens

Vilken inställning har företaget/revisionsbyrån till att avskaffa revisionsplikten i små aktiebolag?

Kommer småföretagen/ni att efterfråga revision om den blir frivillig?

Liksom bilden ovan visar, har småföretagen en mycket positiv inställning till att avskaffa revisionsplikten. Detta är inte så konstigt eftersom ett avskaffande innebär en valfrihet för småföretagen. De kan antingen välja att behålla revisionen och låta allting vara som tidigare, eller att avstå från revisionen och slippa de kostnader vissa anser vara mycket betungande för företagen. Av de intervjuade företagen anger hälften att de kommer att behålla revisionen om det blir frivilligt. Förvånansvärt nog är det de minsta av de intervjuade företagen som vill behålla revisionen. Detta stämmer inte överens med de tidigare föreställningar vi haft om vilka företag som vill slippa revision. I inledningen presenterades bland annat en uppsats från handelshögskolan i Göteborg, där det angavs att de allra mista bolagen var mest negativa till revisionsplikten. I den undersökning vi har gjort har alltså andra resultat nåtts. Det kan bero

på en ren slump, att vi träffat företag som är ovanligt positiva till revision. En mer trolig orsak, tror vi, är att de allra minsta företagen känner en trygghet i revisorns kunskap och arbete. De små företagen har lika samma resurser som de något större i form av ekonomi- och redovisningspersonal. De behöver alltså hjälp från någon utifrån för att ta del av denna kunskap.

Också revisorerna har en relativt god inställning till att avskaffa revisionsplikten. Hälften av dem är positiva och hälften är neutralt inställda eller har en delad mening om läget. Vi trodde inte att revisorerna skulle vara så pass positiva till ett slopande, eftersom deras bransch onekligen kommer att påverkas. Revisorerna är emellertid lugna och tror inte att ett avskaffande kommer att få särskilt stor effekt. Revisionsbyråerna kommer att satsa mer på konsultation och tror sig på så sätt behålla merparten av kunderna. De är dessutom övertygade om att revision kommer att krävas från andra håll, exempelvis banker.

5.2.5 Revisorns arbetsuppgifter

Enligt aktiebolagslagen ska revisorn granska årsredovisning, bokföring, styrelse och vd i ett företag. Revisorns granskning innefattar bland annat att följa god redovisningssed och yttrar sig sedan i en revisionsberättelse. Revisorn är skyldig att rapportera de eventuella fel som finns i revisionsberättelsen och till vd och styrelse. Enligt lag är alltså revisorns arbete att granska.

Revisorns uppgifter är dock inte självklara. I boken *Uppdrag revision* diskuterar Stig Westerdahl detta. Han menar att få människor känner till vad revisorn egentligen gör. För att kartlägga detta genomfördes ett antal observationer. Han kom fram till att den viktigaste delen i revisorns arbete är relationerna till företagarna.

I verkligheten gör alltså revisorn mycket mer än den lagstadgade granskningen. Både de intervjuade revisorerna och småföretagen anger att revisorn kan hjälpa till med allt möjligt. Några exempel är bokföring, rådgivning och redovisning av skatt och moms. Den viktigaste funktionen revisorn har, enligt merparten av både småföretagarna och revisorerna, är att fungera som konsult och stöd för företagarna. Revisorn är väl insatt i de bolag han eller hon reviderar och vet väldigt mycket om företagen.

Om Sverige så småningom väljer att slopa revisionsplikten kommer revisorns uppgifter enligt lagen att försvinna. Däremot har vi mycket svårt att se att företagen är villiga att lämna ifrån sig den rådgivare som revisorn är för många. Vi tror att denna funktion är både grundläggande och ovärderlig för många av de minsta bolagen. De intervjuade småföretagarna känner en trygghet i att en revisor tittar över siffrorna i verksamheten. Detta beror på flera olika anledningar tror vi. Revisorerna har spetskompetens inom området vilket gör att företagarna kan känna sig säkra på att siffrorna stämmer enligt de fastställda normerna och lagarna. De kan även vara säkra på att rättvisande bild har efterlevts. Vidare bistår revisorerna även med förslag, granskning, kontroll och möjligen ett annorlunda perspektiv som kan vara betydelse för bolagets fortsatta drift och framtida investeringar. Småföretagarna tycker att det är ju just revisorns funktion som rådgivare som de värdesätter till hög grad.

5.3 En jämförelse mellan revisorernas och redovisningskonsultens åsikter

Redovisningskonsulten är övertygad om att revisorerna kommer att påverkas negativt om revisionsplikten försvinner. Han tror att den egna branschen kommer att gynnas med fler konsultuppdrag medan många av revisionsbyråerna kommer att försvinna. Revisorerna ser situationen helt annorlunda och tror inte att de kommer att drabbas särskilt hårt av att revisionsplikten avskaffas.

I likhet med revisor B tror inte redovisningskonsulten att ekonomistyrning förekommer i lika stor utsträckning som i större företag. I mindre företag är summan på bankkontot det viktiga, enligt redovisningskonsulten. Företag som är intresserade av att få hjälp med sin ekonomistyrning kan få hjälp, det är redovisningskonsulten och revisor A eniga om.

Revisionen har en stor betydelse för att det ska finnas trovärdighet i årsredovisningen och att siffrorna som står är korrekta, det håller både revisorer och redovisningskonsult med om. Redovisningskonsulten tror inte att värdet på ett företag ökar för att man har en korrekt redovisning, däremot kan förtroendet för ett företag tänkas öka. Detta kan jämföras med revisor C:s kommentar: "...har man en bra business så är det den som är värt någonting, inte revisionen i sig. Men för att kunna visa att man har en bra business så gäller det att den som tittar på bolaget kan lita på de siffror som bolaget redovisar".

Alla är överens om att ett borttagande av revisionsplikten är positivt i många avseenden. Skillnaden är att redovisningskonsulten tror att revisorerna kommer att drabbas, till fördel för den egna branschen. Revisorerna är å andra sidan inte oroliga då de tror att många av kunderna kommer att stanna kvar, antingen för fortsatt revision eller för konsultation. Revisor A tror helt tvärtemot redovisningskonsulten att många av dessa kommer att bli hårt konkurrensutsatta av revisorerna, som enligt honom har minst lika mycket kompetens som redovisningskonsulter. Enligt revisor C ligger konkurrensproblemet i att revisorerna inte kommer att kunna konkurrera med redovisningskonsulternas låga priser, de måste helt enkelt hitta andra vägar att konkurrera på.

En stor skillnad mellan revisorernas och redovisningskonsultens åsikter är att revisorerna tror att många av bolagen kommer att fortsätta efterfråga revision, antingen för att det ses som en trygghet i att allting är korrekt eller för att banker och andra finansiärer kommer att kräva reviderade årsredovisningar för att ge lån. Redovisningskonsulten tror å andra sidan att många företag kommer att välja bort revisionstjänsten då det endast ser den som en kostnad. Han tror att auktoriserade redovisningskonsulter kan komma att ta över revisorernas roll gentemot bankerna för att garantera trygga lån.

Det är inte förvånande att respondenterna lägger stor tilltro i den egna branschen. Revisorerna tror att de kommer få att utföra fler konsultuppdrag och redovisningskonsulten tror detsamma om sin bransch. Någon bransch kommer dock att drabbas av revisionspliktens försvinnande. Vi håller med revisor A om att det finns en poäng i att revisorerna har högre utbildning och mer kunskap än redovisningskonsulterna. Om småföretagen efterfrågar högre kompetens är det möjligt att de kommer att söka sig till revisorerna. Revisor C menar å andra sidan att de kommer ta högre priser än redovisningskonsulterna och på så sätt har svårt att konkurrera. I vissa fall kan säkerligen priset spela in. Vi tror dock att småföretagare väljer en revisor eller redovisningskonsult som kan utföra ett bra arbete, snarare än en som har låga priser.

Vi tror inte att det kommer ske någon större rotation på marknaden. Många kommer nog att behålla samma revisor eller redovisningskonsult som tidigare, för konsultation. Det kan till och med innebära att konsultationen totalt sett ökar, då företagen väljer bort revision. Revisionen har tidigare varit en trygghet som då försvinner och för att vara säker på att man gör rätt efterfrågar man mer konsultation. Småföretagarna tycks värdesätta de råd och den

hjälp de kan få av revisorn eller redovisningskonsulten. Vi förmodar att en god relation mellan företag och rådgivare är mycket viktig. Företagaren måste känna sig trygg med den som ska sätta sig in i bolaget och konsultera det. Ett stort förtroende mellan parterna, tror vi är viktigt.

Gällande betydelsen av en revisor jämfört med en redovisningskonsult är frågan om redovisningskonsulten kan ersätta det värde som en revisor kan bidra med i ett företag. Både revisorer och småföretagare menar att själva revisionen innebär en kvalitetsstämpel som företagen har stor glädje av. Det är ett intyg som garanterar att företagets värde är i enighet med vad som står i årsredovisningen. Denna kvalitetsstämpel kan i dagens läge inte fås från en redovisningskonsult. Den redovisningskonsult vi intervjuade pratade om en utveckling där även redovisningskonsulter kommer att få någon form av auktorisation, då också de kan ge den äkthetsgaranti revisorerna ger idag. I nuläget tror dock inte vi att revisorerna kommer att konkurreras ut av redovisningskonsulterna. Småföretagen kommer även i fortsättningen värdesätta den kvalitetsstämpel endast revision kan ge.

5.4 Bankernas inställning

Vi har kommit fram till att bankerna är mer benägna att vara mer återhållsamma med utlåning till investeringar när de inte fått en reviderad årsredovisning. De vill ha någon sorts garanti att kunden kan betala tillbaka sina lån enligt villkoren. Som vi har sett i Danmark är penninginstituten villiga att ändra i villkoren, vilket exempelvis kan leda till högre ränta och andra strängare återbetalningsformer när det saknas något slag av garanti.

En reviderad årsredovisning ger bankerna en form av säkerhet. Finns inte en reviderad årsredovisning kommer bankerna att ställa andra krav, exempelvis intyg på vissa affärshändelser eller intyg från en redovisningskonsult. Bankerna är intresserade av aktuella siffror. De vill ha information om företaget har återbetalningsförmåga. Kassaflödet är bland annat en del av rapporterna som bankerna tittar på i sin granskning. I den framkommer det tydligt hur de likvida medlen verkar i företaget. En intervjuad banktjänsteman berättar att de efterfrågar reviderad årsredovisning framförallt när de misstänker att ett företag har dålig ekonomi men även vid nystartade företag. Detta ser vi som något naturligt och antar att det är kutym i bankbranschen eftersom hela deras verksamhet går ut på att låna ut och förvalta kunders pengar.

5.5 Erfarenheter från Danmark

Danmark var tillsammans med de övriga nordiska grannarna länge unika med revisionsplikt. I april förra året valde dock även Danmark att följa övriga Europa och avskaffa revisionsplikten. De argument som framhölls mot tvingande revision i Danmark är desamma som diskuteras i Sverige idag, att underlätta det administrativa arbetet för de minsta bolagen samt att anpassa sig till den europeiska utvecklingen.

Reglerna är fortfarande relativt färska i Danmark men vi vill trots det peka på ett par erfarenheter danskarna kan bidra med i den svenska debatten. För det första säger danska undersökningar att 90 procent av företagen som undantagits revisionsplikten fortfarande anlitar revisorer medan 40 procent låter sig revideras. Detta innebär att trots att företagen väljer bort revisionen är revisorn fortfarande en viktig del. Det förstärker vårt tidigare resonemang om att revisorn är så mycket mer än ett granskande instrument. Många företag använder troligen revisorn som rådgivare i alla möjliga beslutssituationer.

En annan intressant erfarenhet från Danmark gäller frågan om ett icke reviderat bolag i större utsträckning har felaktigheter i sin redovisning eller inte. Det finns ingenting som pekar på att detta skulle vara ett betydande problem. Däremot tror vi att det är svårare att kunna lita på redovisning som inte granskats av en revisor, då det inte finns någon extern part som har intygat redovisningens riktighet. Ett godkännande från en revisor ger redovisningen den garanti och kvalitetsstämpel som annars kan vara svår att uppnå.

5.6 För vem är revisionen värdefull?

I inledningen nämndes påståendet att ägarna och bolagsledningen inte skulle ha någon nytta av revisionsplikten. Detta anser vi inte stämmer. Revisorn är viktig för den som driver ett företag på så sätt att han eller hon kan fungera som konsult och ge betydande råd i viktiga beslutssituationer. Om ägaren inte är den som driver företaget har revisionen en viktig kontrollfunktion. Ett godkännande av en revisor intygar ägaren att företaget skötts på ett bra sätt.

Även revisorerna har ett intresse av att genomföra sin granskning årligen. Detta baserar vi på att om ett företag avstår från att bli reviderat ett antal år och det sedan uppstår en situation då

en granskning blir nödvändig, innebär det enormt mycket arbete för revisorerna. De blir då tvungna att kontrollera tidigare årsredovisningar och rapporter för att göra en korrekt årsredovisning innevarande år. Detta orsakar mycket arbete för revisorn samtidigt som företaget får en högre revisionskostnad.

Revisionen är även värdefull för kreditgivarna. Det är en av flera metoder som intygar bland annat banker att bolaget är värt att låna ut pengar till. Om revisionsplikten försvinner blir det svårt för bankerna att kunna fastställa företagets återbetalningsförmåga.

Genom att kontrollera att skatteregler efterföljs och att brott förhindras utgör revisionen även en viktig funktion för staten. En av revisorerna kallar sig ”statens förlängda arm” och menar på att staten gett revisorn uppdraget att kontrollera så att företagen efterföljer de regleringar som satts upp.

6. Slutsatser

Genom denna rapport har det framkommit att revisorns och revisionens betydelse för alla delar i samhället är obestridlig. Den bild som framträder tydligast är att revisorn tillför en trygghet för de intressenter ett företag har. När revisorn har granskat och attesterat dokumenten kan läsaren av rapporterna lita på den information som ges däri.

Vi är övertygade om att även om revisionsplikten försvinner kommer revisorerna spela en betydande roll i de svenska företagen. Revisorerna är viktiga för ett företags framgångar, det är både småföretagarna, bankerna och revisorerna själv eniga om. Ur ett internt perspektiv fungerar revisorn som en rådgivare till företagaren och förmedlar betydelsefull kunskap. Ur ett externt perspektiv kan revisionen ge en kvalitetsstämpel till utomstående intressenter, som innebär att de kan lita på den information företagen förmedlar i sina rapporter.

Revisorerna kommer att konkurreras ut av redovisningskonsulterna. Vi tror dock att många småföretagare väljer att behålla de revisorer de redan har då det innebär en enorm trygghet. Den befintliga revisorn är väl insatt i företaget och känner företagaren, vilket innebär att de har förtroende för varandra.

7. Förslag till vidare studier

Revisionsplikten och revisionens värde har varit ett mycket intressant ämne att studera. I och med att det händer så mycket inom området är det ständigt aktuellt och värt att forska vidare inom.

Då bankerna ännu inte tagit ställning till hur de ser på revisionsplikten och hur de kommer lösa granskningen om revisionen bli frivillig, blev vår analys endast grundad på banktjänstemännens åsikter. Vi tror dock att bankerna kommer att tvingas ta ställning till detta inom en snar framtid. Därför är bankernas syn på situationen ett mycket intressant ämne att undersöka ytterligare.

En del av vår undersökning har varit att titta på situationen i Danmark och erfarenheter därifrån. Då vi inte hade möjlighet att göra intervjuer med representanter från den danska sidan blev denna del av rapporten begränsad. En idé för fortsatt forskning är att titta djupare på situationen i Danmark. En intressant utgångspunkt hade då varit att åka över och göra intervjuer som liknar de vi gjort i denna rapport, fast med en dansk vinkling. Detta kan ge en intressant bild av den utveckling Danmark haft och som även kan komma ske i Sverige.

8. Källförteckning

Litteratur

Artsberg Kristina. *Redovisningsteori –policy och –praxis*. 2005. Andra upplagan. Malmö. Liber Ekonomi.

Bryman Alan & Bell Emma. *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 2005. Malmö. Liber Ekonomi.

Falkman Pär. *Teori för redovisning*. 2000. Lund. Studentlitteratur.

FAR. *Revision en praktisk beskrivning*. 2005. Stockholm. FAR förlag.

Johansson Sven-Erik, Häckner Einar & Wallerstedt Eva. *Uppdrag revision*. 2005. Stockholm. SNS Förlag.

Lundahl Ulf & Skärvad Per-Hugo. *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. 2000. Tredje upplagan. Lund. Studentlitteratur.

Rapporter

Bjälkemo Samuel, Brodin Tobias & Larsson Daniel. *Revisionsplikt i små aktiebolag – en fråga om storlek?* VT 2005. Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.

Hasselberg Christian, Håkansson Jimmy & Olsson Peter. *Ett borttagande av revisionsplikten. Vilka bli vinnare och förlorare?* HT 2005. Högskolan i Kristianstad.

Norberg Claes & Thorell Per. *Revisionsplikten i små aktiebolag*. 2005. Svenskt Näringsliv.

Palmqvist Marcus, Pettersson Magnus & Wiman Pierre. *Problemområden inom dagens redovisning för onoterade K2-bolag*. VT 2006. Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.

Lagar

Aktiebolagslagen

Bokföringslagen

Revisionslagen

Årsredovisningslagen

Artiklar

Bisgaard Anders. *Revisionsplikten avskaffas för små danska företag - men många förväntas även i fortsättningen anlita revisorn*. I: *Balans* nr. 5, 2006. s. 27-28.

Precht Elisabeth. *Revisorn är guld värd!* I: *Balans* nr 11, 2006. s. 21.

Sillén Oskar. *Om förvaltningsrevision i svenska aktiebolag*. I: Affärsekonomisk skriftserie, nr 31.

Svanström Tobias. *Företagen vill behålla revisionsplikten*. I: *Balans* nr 11, 2006. s. 29-31

Elektroniska källor

Bokföringsnämnden:

http://www.bfn.se/index.asp?/bfn/fragor_bokforing.asp - 070112

<http://www.bfn.se/> – 070107

<http://www.bfn.se/index.asp?/bfn/aktuellt.asp> – 070107

<http://www.bfn.se/> - 070107

http://www.bfn.se/redovisning/BFN_VAG/VL06-11_Gransvarden.pdf – 070107

<http://www.bfn.se/index.asp?/bfn/aktuellt.asp> – 070108

<http://www.bfn.se/index.asp?/bfn/aktuellt.asp> – 070108

http://www.bfn.se/bfn/Konsekvensanalys%20_K2.pdf – 070108

<http://www.bfn.se/> – 070113

http://www.bfn.se/bfn/rapport_k2.pdf – 070108

Dagens Industri:

<http://di.se/Nyheter/?page=%2fAvdelningar%2fArtikel.aspx%3fO%3dIndex%26ArticleId%3d2005%5c03%5c16%5c137039%26src%3ddi> – 070107

Dansk industri:

<http://www.di.dk/Opinion/Alle+emner/Revisionspligt+MMV/Bag+om+debatten/14+spoergsmaal+omkring+revisionspligten.htm> - 070114

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen:

<http://www.eogs.dk/sw18252.asp> - 070114

EUR-lex:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31978L0660:SV:HTML-061212>

Företagarförbundet:

<http://www.ff.se/naringspolitik/kronikor/109.php> - 070109

Muntliga källor

Carnerholm Irene. Auktoriserad revisor på *Deloitte*. 061206. Malmö.

Kasraian Pouyan. VD på *Guaya AB*. 061214. Malmö.

Lager Mats. Godkänd revisor på *KPMG*. 061205. Malmö.

Lanner Björn. Företagsrådgivare på *SEB*. 070110. Malmö.

Laulaja Mika. Byråchef på *Öresunds Redovisning AB*. 061211. Malmö.

Lindhe Anne. Företagsrådgivare på *Sparbanken Finn*. 061218. Malmö.

Lindvall Olof. Företagsrådgivare på *Swedbank*. 070110. Malmö.

Ottosson Michael. Godkänd revisor på *Revisorsringen*. 061130. Eslöv.

Persson Rikard. Vd på *Brp service AB*. 061212. Malmö.

Poursamad Amir. Vd på *3 Visions Nordic AB*. 061215. Malmö.

Stengert Charlotte. Godkänd revisor på *Din Ekonom*. 061208. Malmö.

Ullman Henrik. Vd på *Extensive Music AB*. 061213. Malmö.

Bilaga 1:

Intervjuguide revisionsbyråer/redovisningskonsult

1. Byråns verksamhet

- Respondentens namn och befattning
- Byråns namn
- Bakgrundsinformation om byrån

2. Byråns förhållande till småföretagen och revisionens betydelse

- Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?
- Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?
- Vilken betydelse tror Du att Er revision och Era uppdrag har för ett företags värde?

3. Byråns åsikter om revisionsplikten

- Vilken inställning har Er revisionsbyrå/redovisningsbyrå till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

4. Konsekvenserna av ett avskaffande

- Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Er revisionsbyrå/redovisningsbyrå?
- Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för revisionsbranschen?
- Vilka tjänster erbjuder Ni småföretagen och hur tror Du att de hade påverkas utan dessa tjänster?
- Om revisionsplikten avskaffas, tror ni att andelen konsultuppdrag kommer att påverkas då?
- Tror ni att små aktiebolag kommer att efterfråga revision om den blir frivillig?

Har ni något att tillägga som vi har glömt att fråga om?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?

Bilaga 2:

Intervjuguide småföretag

1. Företagets verksamhet

- Respondentens namn och befattning
- Företagets namn
- Bakgrundsinformation om företaget

2. Företagets förhållande till revisorn och revisionens betydelse

- Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?
- Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?
- Vilken betydelse tror Du att revisionen har för företagets värde?

3. Företagets åsikter om revisionsplikten

- Vilken inställning har Ert företag till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?

4. Konsekvenserna av ett avskaffande

- Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Ert företag?
- Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för Er bransch?
- Vilka tjänster erbjuds Ni idag från er revisionsbyrå och hur tror Du att ni hade påverkas utan dessa tjänster?
- Kommer Ni att fortsätta efterfråga revision vid ett slopande av revisionsplikten?
- Om ja, kommer Ni då att efterfråga samma tjänster som tidigare? Varför/varför inte?

Har ni något att tillägga som vi har glömt att fråga om?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?

Bilaga 3:

Intervjuguide banker

1. Bankens verksamhet

- Respondentens namn och befattning
- Bankens namn
- Bakgrundsinformation om banken

2. Situationen i nuläget

- Vilka krav ställer Ni idag när ett småföretag vill låna pengar till investeringar?
- Är en reviderad årsredovisning ett krav?

3. Situationen vid ett avskaffande av revisionsplikten

- Om revisionsplikten avskaffas, kommer Ni då att kräva reviderade årsredovisningar från småföretag som vill låna pengar?
- Vilka alternativa krav kan ställas, förutom reviderade årsredovisningar?
- Kommer Er bransch att påverkas om revisionsplikten avskaffas?
- Tror Du att det finns risker för en konkurrenssituation, att Er bank kräver reviderade årsredovisningar men inte andra? Hur ska ni kunna konkurrera med dem då?

4. Åsikterna om ett avskaffande och revisorns betydelse

- Vilken inställning har Er bank om ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?
- Revisorerna är övertygade om att Ni banker kommer att kräva revision för att låna ut pengar, kommentarer?
- Hur viktig tror Du att en revisor är för ett småföretags framgångar? Behöver småföretagen en revisor?

Har ni något att tillägga som vi har glömt att fråga om?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?

Bilaga 4: Sammanfattning revisorer

Revisorer	Michael Ottosson	Irene Carnerholm	Mats Lager	Charlotte Stengert
Frågor	Godkänd revisor Revisorsringen	Auktoriserad revisor Deloitte	Godkänd revisor KPMG	Godkänd revisor Din Ekonom
Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?	Ja, i nystartade företag eller i företag som håller på att expandera.	När det gäller små företag, nej. När det gäller stora företag, ja.	Ja, revisorn är skyldig att framföra hur den interna kontrollen är i bolaget.	Revisorn kan påverka hur företaget styrs internt och bidra till en bättre ekonomistyrning genom kontroller
Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?	Bolagen kan inte själv göra en korrekt årsredovisning.	Viktigare i stora bolag med mer komplicerade årsredovisningar.	I mindre bolag mer viktigt. Relevant för kvaliteten.	Beror på bolagets storlek och hur grundmaterialet ser ut,
Vilken betydelse tror Du att Er revision och Era uppdrag har för ett företags värde?	Kvalitetsstämpel. Viktigt att kunna lita på informationen.	Höjer värdet då vi upplyser om det som är intressant för externa intressenter.	Revisionen i sig har inget värde men ett stort värde i att redovisningen är korrekt.	Kvalitetsstämpel. Ören revision är dåligt för et företags värde.
Vilken inställning har Er revisionsbyrå till ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?	Ingen åsikt. En naturlig anpassning till övriga Europa.	Är tudelad, finns både för- och nackdelar.	Positiv, ser möjligheter att sälja konsultationstjänster och andra tjänster istället.	Bra för små, okomplicerade bolag.
Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Er revisionsbyrå?	Liten effekt då vi oftast har kombiuppdrag.	Försumbar. Vi har flest stora och medelstora företag.	Mer satsning på redovisning och konsultation.	Skulle ej komma att drabbas negativt, skapar mer tid till konsultjobb.
Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för revisionsbranschen?	De är de små byråerna som kommer att råka illa ut, de får sadla om.	Ej någon större betydelse. Medför vissa förändringar men ej några större.	Inga större, vi får sälja redovisnings-tjänster istället och göra revision då det krävs av intressenter.	Många vill fortfarande ha revision och konsultationen kommer att öka.
Vilka tjänster erbjuder Ni småföretagen och hur tror Du att de hade påverkats utan dessa tjänster?	Kombinerade uppdrag, bl.a. årsredovisningar och deklarationer.	Erbjuder ej något specifikt till småföretagskunder.	Vi erbjuder många olika tjänster.	Revisionen försvinner men vi kan hjälpa dem med nästan allt annat.
Om revisionsplikten avskaffas, tror Ni att andelen konsultuppdrag kommer att påverkas då?	Konsultuppdragen kommer att påverkas positivt, tvingas anpassa sig.	Nej, eventuellt skulle de kunna öka något.	Påverkas positivt, mer tid kan läggas åt konsultuppdrag och då kan vi sälja mer.	Kanske till och med kommer att öka för de som avstår från revision.
Tror Ni att små aktiebolag kommer att efterfråga revision om den blir frivillig?	Tveksamt om det får någon påverkan, banker kommer att kräva det.	Ja, om de ej är egenfinansierade. Långgivare kommer att kräva det.	De som har intressenter som kräver revision kommer att efterfråga men inte annars.	Okomplicerade företag kommer ej att efterfråga revision då är det bara en kostnad.

Bilaga 5: Sammanfattning småföretagare

Småföretagare	Rikard Persson	Amir Poursamad	Henrik Ullman	Pouyan Kasraian
Frågor	Brp service AB 20 anställda	3 Vision Nordic 30 anställda	Extensive Music 6 anställda	Guaya AB 3 anställda
Tror Du att revisionen har stor betydelse för god ekonomistyrning? Kan revisorn påverka hur företaget styrs internt?	Revision viktig då siffrorna blir mer pålitligt. Revisorn kan påverka hur företaget styrs internt med hjälp av råd.	Revisorn kan ha en stor roll i ekonomistyrningen och kan bidra med goda råd och tips.	Revisionen behöver inte ha betydelse för ekonomistyrningen. Revisorn kan påverka med råd.	Ja utan ordentlig revision har man ej samma kontroll. Revisorns åsikt är alltid intressant kan påverka
Hur viktigt är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?	Viktigt då vet man att årsredovisningen är utförd lagenligt och korrekt.	Viktigt! finns alltid undantag där även revision inte behöver visa dem korrekta siffrorna	Årsredovisningen blir mer korrekt då en revision är utförd.	Viktigt då revisorn besitter dem rätta kunskaperna för en grundlig kontroll innan det skickas till skattemyndigheten
Vilken betydelse tror Du att revisionen har för företagens värde?	Kan höja företagets värde då siffrorna är mer pålitliga.	Stor betydelse. Är en nyckel verktyg som kan värdesätta ett företag.	Har en positiv effekt då årsredovisningen känns mer pålitlig	Utan revision vet man ej om alla siffror är korrekta. Värde höjande
Vilken inställning har Ert företag om ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?	Bra att avskaffa för dem minsta aktie bolagen då de klarar sig med en vanlig bokförare.	När det gäller mindre och små AB, så har vi en positiv inställning.	Positivt alla aktie bolag behöver inte en revision utan kan klara sig endast med redovisningskonsulter.	Mindre aktiebolag med ett låg omsättning kan det vara positivt då kostnaden kan vara en belastning
Vilka konsekvenser medför ett slopande av revisionsplikten för Ert företag?	Inga större konsekvenser, kostnaderna kan bli lägre om man avstår från revision.	Inga större konsekvenser. Samma som innan.	Samma som innan då vi kommer att fortsätta som tidigare.	Inga större då vi kommer fortsätta med revision.
Vilka konsekvenser tror Du att ett slopande av revisionsplikten får för Er bransch?	Många inom vår bransch kommer att avstå från revision då det ej krävs.	Slopande av revision kan medföra konsekvenser generellt för alla branscher.	Positivt då man kan själv välja. Många kommer nog välja att avstå från revision.	Dem minsta inom vår bransch kommer nog att välja att avstå från revision.
Vilka tjänster erbjuds Ni idag från er revisionsbyrå och hur tror Du att ni hade påverkas utan dessa tjänster?	Vår revisor sköter det mesta, även som en rådgivare och kunnig inom lagar.	Bokföring, skatt och momsredovisning, revision, rådgivning.	Hjälp med bokföring årsredovisning skattedeklarationer m.m.	Revisorn gör en grundlig årskontroll innan årsbokslutet.
Kommer Ni att fortsätta efterfråga revision vid ett slopande av revisionsplikten?	Nej	Nej	Ja	Ja Det kommer vi
Om ja, kommer Ni då att efterfråga samma tjänster som tidigare? Varför/varför inte?			Fortsätta som tidigare.	Samma tjänster som innan.

Bilaga 6: Sammanfattning banker

Banker	Ann Lindhe	Olof Lindvall	Björn Lanner
	Företagsrådgivare	Företagsrådgivare	Företagsrådgivare
Frågor	Sparbanken Finn	Swedbank	SEB
Vilka krav ställer Ni idag när ett småföretag vill låna pengar till investeringar?	Att de har någon pålitlig som sköter redovisningen.	Personen ,affärsidén själva verksamheten återbetalningsförmågan	Att företaget ska visa ett påvisbart flöde som hade tålt ett kredittagande.
Är en reviderad årsredovisning ett krav?	Nej, det är inte ett krav hos oss.	Ja beprövning av företag som har krediter på minst 1 Miljon	Nej, så länge informationen är tillförlitlig.
Om revisionsplikten avskaffas, kommer Ni då att kräva reviderade årsredovisningar från småföretag som vill låna pengar?	Inte i så stor omfattning som vi gör idag.	Jag skulle kunna tro i vissa fall ja.	Vi måste kunna verifiera uppgifterna någonting annat som vi tycker att vi känner oss tillfreds med.
Vilka alternativa krav kan ställas, förutom reviderade årsredovisningar?	Resultat och balansrapporter som man tagit fram i samma stil.	Någon form av ett intyg som intygar olika former av affärshändelser	Andra garantier som en ekonomikonsult eller en redovisningskonsult som kan styrka uppgifterna.
Kommer Er bransch att påverkas om revisionsplikten avskaffas?	Ja det kommer den att göra.	Jag tror till en viss del kan det påverka, tror inte att det får någon dramatisk effekt	Ja, kan ju bli att man måste på annat sätt kunna presentera pålitliga siffror.
Finns det risker för en konkurrenssituation, att Er bank kräver reviderade årsredovisningar men inte andra? Hur ska ni kunna konkurrera med dem då?	Kommer att få jobba som andra banker tror inte vi kan stå som ensamma och vara dem enda som kräver det.	Kan bli en viss konkurrenssituation men tror inte att det blir så stor skillnad.	Alla banker som har likvärdiga intressen kommer nog att ställa samma krav, nyckeln är att utveckla ett eget system.
Vilken inställning har Er bank om ett eventuellt slopande av revisionsplikt för vissa aktiebolag?	Banken har ingen uttalad inställning till det här.	Banken har inte gjort något officiellt ställningstagande till detta.	Vi har ju fram till idag haft vårt gamla system, har vi inte det måste vi ha nått annat som är minst lika bra.
Revisorerna är övertygade om att Ni banker kommer att kräva revision för att låna ut pengar, kommentarer?	Vi kommer kräva någon form av revision för att ställa upp med kapital	I vissa fall men tror inte i alla.	Många kommer välja att ha kvar ett reviderat årsbokslut.
Hur viktig tror Du att en revisor är för ett småföretags framgångar? Behöver småföretagen en revisor?	Revisorn är mycket god konsult , rådgivare och kan peka på förbättringsåtgärder	Förhållandet med sin revisor som fungerar som en rådgivare.	Ja, de behöver revisorer som är inblandade och ger råd om hur man ska gå tillväga.